

**Sprawozdanie merytoryczne
z działalności
Fundacji Nowoczesna Polska
za rok 2010**

I. Część ogólna

1. Nazwa: **Nowoczesna Polska**

2. Siedziba: ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125, 00514 Warszawa,

3. Data wpisu do KRS: 06.12.2001 r.

4. Nr KRS: 0000070056

5. REGON: 017423865

6. Fundacja otrzymała statut organizacji pożytku publicznego w dniu 18 listopada 2004 r. na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy, XIX Wydziału Gospodarczego KRS w Warszawie

7. Zarząd Fundacji:

Prezes Zarządu Jarosław Lipszyc, ul. Szaflarska 5, 01-812 Warszawa

8. Cele statutowe Fundacji:

- upowszechnianie nowoczesnych technik nauczania, w tym w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technik teleinformacyjnych,
- prowadzenie działalności charytatywnej.

9. Zasady realizacji działań statutowych:

- organizowanie i finansowanie szkoleń niezbędnych dla wprowadzania nowoczesnych metod edukacji;
- zakup sprzętu i popularyzowanie nowoczesnych metod edukacji;
- świadczenie bezpośredniej i pośredniej pomocy finansowej, rzeczowej, organizacyjnej, merytorycznej oraz tworzenie warunków do uzyskania takiej pomocy w zakresie inicjatyw dzieci i młodzieży zmierzających do ich rozwoju intelektualnego, kulturalnego i zawodowego, w tym w szczególności dofinansowanie kursów, szkoleń i staży prowadzonych w kraju i za granicą;
- świadczenie bezpośredniej i pośredniej pomocy finansowej, rzeczowej i organizacyjnej w zakresie wyrównywania szans rozwoju dzieci i młodzieży pochodzących z różnych środowisk społecznych;
- finansowanie i dofinansowanie stypendiów i nagród dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych;
- popularyzacja osiągnięć dzieci i młodzieży;
- współpraca w zakresie opisanym powyżej z mediami, władzami państwowymi i lokalnymi, organizacjami społecznymi, których zadania i cele są zbieżne z celami Fundacji.

II. Realizacja zadań statutowych w roku 2010

1. Wolne Lektury - szkolna biblioteka internetowa

Projekt „Wolne Lektury - szkolna biblioteka internetowa” był dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundacji Bankowej im. Kronenberga.

1. Rozwój zasobów biblioteki Wolne Lektury

W szkolnej bibliotece internetowej Wolne Lektury opublikowaliśmy w ramach projektu 235 pozycji z listy lektur szkolnych Ministerstwa Edukacji Narodowej, które znajdują się w domenie publicznej. Oznacza to, że przekroczyliśmy zakładany plan o około 95 utworów. Wszystkie opublikowane utwory dostępne są na stronie www.wolnelektury.pl w formatach: HTML - do czytania na ekranie komputera, PDF - do drukowania, EPUB - do czytania na czytnikach książek i za pomocą telefonów komórkowych oraz w formacie TXT. Ponadto część opublikowanych utworów w ramach innego projektu została nagrana i jest dostępna w bibliotece w postaci audiobooków (w formatach: MP3, Ogg Vorbis i DAISY). Wśród opublikowanych dzieł znalazły się m.in.:

- Stanisław Ignacy Witkiewicz, W małym dworku
- Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy
- Antonina Domańska, Historia żółtej cizemki
- Julian Ursyn Niemcewicz, Powrót poła
- William Shakespeare, Sen nocy letniej
- Joseph Conrad, Lord Jim
- Ignacy Krasicki, Monachomachia
- Eliza Orzeszkowa, Gloria victis (tom opowiadań)
- 82 wiersze Bolesława Leśmiana
- 14 opowiadań Edgara Allana Poe
- 67 wierszy Józefa Czechowicza
- 32 wiersze Charlesa Baudelaire
- 46 wierszy Kazimierza Przerwy-Tetmajera (opublikowane w nocy z 31.12.2010r. na

1.01.2011r. z okazji przejścia utworów poety do domeny publicznej.

Wszystkie opublikowane utwory zostały opracowane technicznie, czyli oznaczone za pomocą strukturalno-semantycznego języka WL-XML. Nad redakcją techniczną i promowaniem nowych publikacji czuwała **Marta Niedziałkowska** - absolwentka bibliotekoznawstwa i informacji naukowej UW. Publikacja każdego utworu promowana była m.in. poprzez wpis na stronie głównej Fundacji, poprzez serwis społecznościowy Facebook, dzięki któremu informacja docierała do około 5000 osób, oraz poprzez umieszczenie linku do utworu w Wikipedii na stronie poświęconej danemu utworowi.

Ponadto lektury poddane zostały starannej redakcji literackiej, która obejmuje korektę, uwspółcześnienia, niezbędne dla zrozumienia tekstu przez młodzież przypisy (w przypadku „Powrotu Poła” było ich 166) oraz opatrzenie motywami literackimi. Nad redakcją literacką tekstów pracowało dwóch redaktorów: **Aleksandra Sekuła** - historyczka literatury, doktor nauk humanistycznych, absolwentka Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Nauk Społecznych przy IFiS PAN. Zawodowo i naukowo zajmuje się polskim romantyzmem, historią idei i teorią kultury, oraz na zasadzie wolontariatu **Paweł Koziół** - doktor nauk humanistycznych specjalizujący się w literaturze dawnej, absolwent Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz Dulwich College w Londynie. Poeta, krytyk literacki, stypendysta Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2010).

W redakcji technicznej i literackiej brało również udział wielu wolontariuszy, którzy pracowali nad tekstami online za pomocą specjalnie przygotowanej platformy redakcyjnej (<http://redakcja.wolnelektury.pl/>).

2. Rozwój społeczności Wolnych Lektur (e-wolontariat)

W 2010 roku skupiliśmy się na promocji i zwiększeniu liczby wolontariuszy pracujących nad redakcją lektur on-line za pomocą platformy redakcyjnej. W tej chwili współpracuje z nami kilkudziesięciu wolontariuszy (studentów polonistyki, nauczycieli, informatyków). Nasze działania zostały docenione przez internautów - zdobyliśmy pierwszą nagrodę (dostaliśmy najwięcej głosów internautów) w konkursie „Odkryj e-wolontariat” organizowanym przez Fundację Moje Stypendium i Fundację Orange (<http://www.e-wolontariat.pl/blog/show/64>).

Aby rozwinąć e-wolontariat przeprowadziliśmy następujące działania:

- opracowaliśmy uniwersalny scenariusz szkolenia dla wolontariuszy pracujących na platformie redakcyjnej i przeszkoliliśmy redaktorów do prowadzenia szkolenia;
- zorganizowaliśmy szkolenie dla wolontariuszy. Plakaty o organizowanym szkoleniu rozwieszone zostały na wydziałach polonistyki i bibliotekoznawstwa uczelni warszawskich. Informacje o szkoleniu zamieściliśmy na stronie ngo.pl, na stronie ebib oraz na stronie Krajowego Ośrodka Wspierana Edukacji Zawodowej i Ustawicznej <http://www.koweziu.edu.pl/>;
- promowaliśmy ideę wolontariatu podczas 14 Targów Książki w Krakowie, które odwiedziło 31 tys. zwiedzających;
- zorganizowaliśmy wieczór filmowy dla wolontariuszy, przygotowaliśmy film wideo z okazji Dnia Wolontariusza, w którym dziękujemy za ich pracę, zorganizowaliśmy dla wolontariuszy szkolenie z komunikacji interpersonalnej.

3. Rozwój funkcjonalności serwisu wolnelektury.pl

• Stworzenie licznika domeny publicznej

Licznik domeny publicznej pozwala czytelnikom biblioteki uzyskać informacje w jakim czasie twórczość danego autora znajdzie się w domenie publicznej, a więc skończy się okres obowiązywania praw autorskich i będzie mogła zostać opublikowana w serwisie www.wolnelektury.pl. Licznik to odpowiedź na problem zgłaszany przez czytelników, którzy bezskutecznie poszukują książek wciąż objętych prawami autorskimi. Funkcjonalność dostępna jest w siedmiu językach.

Dzięki licznikowi domeny publicznej czytelnicy poszukujący dzieł np. Czesława Miłosza dowiedzą się z dokładnością do sekundy, że jego twórczość przejdzie do domeny publicznej np. za 64 lata 1 dzień 6 godzin 37 minut i 36 sekund, zaś dzieła Stanisława Lema będą mogły być swobodnie wykorzystywane za np. 66 lat, 1 dzień, 6 godzin, 6 minut i 50 sekund. W bazie licznika znalazło się ponad 800 nazwisk twórców i tytułów głównie literatury pięknej i poezji, których twórczość wchodzi do kanonu lektur szkolnych.

Licznik domeny publicznej to napisana w Pythonie aplikacja oparta na frameworku Django (<http://www.djangoproject.com/>), służąca do zarządzania listą utworów, które nie mogą jeszcze znaleźć się w zasobach Wolnych Lektur ze względu na objęcie ich prawem autorskim. Licznik jest zintegrowany z wyszukiwarką na stronie Wolne Lektury, tak że po wprowadzeniu tytułu dzieła lub nazwiska autora do wyszukiwarki użytkownik kierowany jest na stronę odliczającą czas pozostały do przejścia danego utworu lub twórczości danego autora do domeny publicznej. Część wyświetlająca sam licznik oparta jest na wolnodostępnej bibliotece jQuery z wtyczką Countdown (<http://plugins.jquery.com/project/countdown2>).

Podczas implementacji Licznika udoskonaliśmy kod tej wtyczki o poprawną odmianę nazw jednostek czasu m.in. w języku polskim - zmiany te zostały zaakceptowane przez autora jQuery Countdown i włączone do oryginalnego kodu. Kod licznika domeny publicznej opracował Radostaw Czajka - główny programista Wolnych Lektur.

Działanie licznika domeny publicznej przedstawiliśmy na organizowanym we współpracy z Biblioteką Narodową Dniu Domeny Publicznej 30 grudnia 2010 r. Nasza prezentacja zyskała zainteresowanie mediów - artykuły o liczniku ukazały się m.in. w Gazecie Wyborczej, w portalu księgarskim ksiazka.net.pl, w portalu wikinews, w portalu edunews.pl, na stronie Biblioteki Narodowej oraz w portalu Wirtualna Polska.

• System automatycznego generowania publikacji przeznaczonych do druku

Narzędzia konwersji semantycznego opisu utworu w języku WL-XML zostały wzbogacone o konwerter do formatu PDF. Konwerter ten do automatycznego składu i łamania tekstu wykorzystuje system XeTeX. W procesie konwersji pliki źródłowe przekształcane są za pomocą transformacji XSL do formatu TeXML, z którego następnie przy pomocy biblioteki Texml (<http://getfo.org/txml/>) otrzymywany jest dokument LaTeX. Na podstawie tego dokumentu system XeTeX generuje wyjściowy plik PDF. Wszystkie używane w tym procesie narzędzia są dostępne jako wolne oprogramowanie.

Nad wyglądem wyjściowych plików pracował z nami na zasadzie wolontariatu znany i ceniony typograf Adam Twardoch - zarządza on marketingiem i produktami u producenta oprogramowania typograficznego Fontlab Ltd. Doradza producentom fontów i oprogramowania (Adobe, Bitstream, Linotype, Microsoft, Monotype, MyFonts) w zakresie pisma drukarskiego i związanej z nim technologii cyfrowej oraz w zakresie typografii wielojęzycznej. Wspomaga technologicznie projektantów pism drukarskich. Uczy typografii, projektowania pism drukarskich i pracy z programem FontLab Studio.

Adam Twardoch pomagał nam w opracowaniu potrzebnego do konwersji pliku stylu, a także dostarczył odpowiednie kroje pisma, będące dopracowaną pod kątem składu polskich tekstów wersją krojów z dostępnej na wolnej licencji rodziny Junicode (<http://junicode.sourceforge.net/>).

Konwerter do automatycznego tworzenia plików do druku opracował Radosław Czajka - główny programista Wolnych Lektur.

Obecnie na stronie wolnelektury.pl dostępne są książki w formacie pdf (626) oraz pojedyncze utwory w formacie pdf (1360).

• Drugi etap rozwoju języka opisu tekstów kultury WL-XML

Prace projektowe wiązały się z przygotowaniem nowej wersji schematu semantycznego opisu tekstów udostępnianych przez internetową bibliotekę Wolne Lektury, który bazuje na języku znaczników XML (WL-XML). Przeprowadzono analizę dotychczasowego schematu oraz praktyki jego użycia. Analiza ta wykazała zbyt niską adekwatność stosowanego schematu, w szczególności wskazując jako główne pola problemów:

- zbyt niską moc semantyczną schematu względem opisywanych tekstów literackich,
- brak możliwości w pełni strukturalnego opisu podstawowych jednostek tekstu,
- asemantyczności licznych konstrukcji szczegółowych,
- brak dostatecznie jasnych standardów praktyki wykorzystania schematu.

Celem dalszych prac było stworzenie nowego modelu opisu strukturalno - semantycznego oraz opartego na nim prototypu nowej wersji języka znaczników.

Jako założenie przyjęto zgodność opracowywanego modelu ze standardem TEI (Text Encoding Initiative), zapewniającą kompatybilność WL-XML z językami znaczników opartymi na tym standardzie.

Nowy schemat WL-XML (2.0) umożliwi w pełni strukturalny opis tekstu literackiego, co ma istotne znaczenie dla możliwości automatycznego przeszukiwania utworów literackich, migracji ich opisów do innych systemów bibliotecznych, generowania wysokiej jakości wydruków, tworzenia spisów treści, tworzenia wydań zbiorowych itd. Zwiększenie strukturalności opisu umożliwiło także rezygnację z asemantycznych elementów schematu (np. stosowanej wcześniej koncepcji klas

dokumentów, która posiadała liczne braki). Moc semantyczną języka WL-XML zwiększono poprzez wprowadzenie struktur i elementów, które zapewniają prawidłowy opis m.in.:

- metadanych dotyczących wersji (fragmentów) tekstu zasadniczego i redakcyjnych modyfikacji (np. w przypadku różnych wersji autorskich tekstu, koegzystencji różnych wersji edytorskich tekstu zasadniczego);
- fragmentów tekstu zewnętrznych względem tekstu zasadniczego (różnego rodzaju słów wstępnych, dedykacji, przypisów itp.);
- listów i podobnych rodzajów tekstu;
- odwołań bibliograficznych;
- załączanego materiału graficznego;
- bardziej adekwatny opis dramatów, a także możliwość opisu struktur nietypowych (np. symultanicznych wypowiedzi).

Prowadzono ponadto system wersjonowania samego schematu, który będzie niezbędny w toku planowanego dalszego rozwoju schematu.

- **Włączenie do zasobów biblioteki materiałów graficznych**

Platforma do tagowania obrazów powstała z myślą o wzbogaceniu biblioteki internetowej Wolne Lektury o materiały graficzne. Platforma, oparta na frameworku Django oraz bibliotece jQuery, służy do tworzenia semantycznych opisów obrazów, dostarczając graficzny interfejs umożliwiający zarówno zaznaczanie znajdujących się na opracowywanym obrazie obiektów oraz nanoszenie nań motywów literackich (spośród ponad 400 opracowanych przez językoznawców), jak i wprowadzanie metadanych opisujących dane dzieło jako całość. Tworzone dokumenty opisowe są automatycznie poddawane wersjonowaniu, co umożliwi sprawną i efektywną pracę zespołową w otwartym środowisku, również z udziałem wolontariuszy. Platforma umożliwiająca włączanie plików graficznych do biblioteki znajduje się pod adresem:

<http://obrazy.redakcja.nowoczesnapolska.org.pl/>.

W prace koncepcyjne nad platformą do tagowania plików graficznych włączony był cały zespół Fundacji oraz liczni wolontariusze - głównie informatycy i specjaliści do zarządzania projektami informatycznymi. Kod platformy napisał Radosław Czajka - główny programista Wolnych Lektur.

- **Przygotowanie modelu relacji pomiędzy obiektami bibliotecznymi (utwór, zbiór utworów, antologia, wersja audio itd.) i jego wdrożenie umożliwiające tworzenie różnego typu obiektów zbiorczych.**

W 2010 roku przeprowadziliśmy prace mające na celu ulepszenie poruszania się po serwisie poprzez przygotowanie relacji pomiędzy obiektami bibliotecznymi. Czytelnicy mają nie tylko możliwość czytania i drukowania pojedynczych utworów, ale również całych książek. Nowa funkcjonalność daje możliwość wydrukowania zarówno całego zbioru (np. wszystkich pieśni Jana Kochanowskiego <http://www.wolnelektury.pl/media/lektura/piesni.pdf>), jak i pojedynczych utworów (np. Pieśń I (Byś wszystko złoto posiadł, które - powiadają...) http://www.wolnelektury.pl/media/lektura/piesni-ksiegi-pierwsze-piesn-i_1.pdf). Ze względu na wygodę czytelników utwory w formacie EPUB również opublikowanie zostały jako obiekty zbiorcze. Dodatkowo wdrożono funkcjonalność przeglądania kolekcji na stronie głównej biblioteki - wszystkich utworów, audiobooków oraz plików w formacie DAISY.

Zespół realizujący projekt:

Koordynatorka projektu:

od 01.01.2010 r. do 31.04.2010 r. Marzena Kostka-Zawadzka - socjolożka, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego, doświadczona trenerka i koordynatorka projektów informatycznych.

od 01.05.2010 r. do 31.07.2010 r. Maria Beiley - absolwentka Wydziału Polonistyki UW, koordynatorka Wolnych Lektur od 2008 roku.

od 01.08.2010 do 31.12.2010 r. Magdalena Biernat - socjolożka, absolwentka UW i L'Université libre de Bruxelles. Pracowała jako animatorka w domu kultury we Francji. Koordynowała projekty Kandydaci 2009 i Mam Prawo Wiedzieć w Stowarzyszeniu 61. Pracowała przy wielu badaniach społecznych realizowanych przez organizacje pozarządowe i firmy badawcze.

Główny programista:

Radostaw Czajka - studiował informatykę na UW. Programuje w językach Python, XHTML, Javascript, CSS, LaTeX, SQL. Posiada doświadczenie z frameworkami Django, JQuery, w przekształcaniach dokumentów XML (XSLT) oraz doświadczenie z produkcją ebooków w formatach PDF i EPUB.

Programista:

Łukasz Anwajler - student PWJSTK, programista, web developer.

Redaktorka literacka:

Aleksandra Sekuła - historyczka literatury, doktor nauk humanistycznych, absolwentka Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Nauk Społecznych przy IFiS PAN. Zawodowo i naukowo zajmuje się polskim romantyzmem, historią idei i teorią kultury.

Redaktorka techniczna:

Marta Niedziałkowska - absolwentka bibliotekoznawstwa i informacji naukowej UW.

Promocja projektu

W ciągu 2010 roku szkolna biblioteka internetowa Wolne Lektury została odwiedzona przez prawie 1 milion użytkowników, z czego około 50 tys. to osoby spoza granic Polski - najwięcej z Wielkiej Brytanii (6390), Niemiec (5200), Stanów Zjednoczonych (3800) oraz Litwy (2200).

W 2010 r. przeprowadziliśmy kampanię promującą projekt, w ramach której:

1. Promowaliśmy bibliotekę Wolne Lektury na 14. Targach Książki w Krakowie.

Komisarz Targów zagwarantował nam darmowe stoisko, na którym prezentowaliśmy projekt przez trzy dni, w ciągu których imprezę odwiedziło 31 tys. osób.

2. Wystąpiliśmy na Dniu Domeny Publicznej, podczas którego opowiedzieliśmy o liczniku domeny publicznej. Artykuły o liczniku domeny pojawiły się m.in. w Gazecie Wyborczej, w portalu księgarskim ksiazka.net.pl, w portalu Wikinews, w portalu edunews.pl, na stronie Biblioteki Narodowej oraz w portalu Wirtualna Polska.

3. Zorganizowaliśmy konferencję prasową na temat nowych funkcjonalności portalu Wolne Lektury. W ramach konferencji pokazywaliśmy sympatykom i dziennikarzom Wirtualny spacer po Wolnych Lekturach

(http://www.youtube.com/user/WolneLektury#p/a/u/1/y_unEHt79To).

4. Dzięki wsparciu Senatu RP zorganizowaliśmy dwudniowe szkolenie dla kilkudziesięciu polonistów z Wilna i okręgu wileńskiego. O szkoleniu powiadomieni zostali wszyscy poloniści z okręgu wileńskiego. Szkolenie dotyczyło otwartych zasobów edukacyjnych - wykorzystania internetu w nauczaniu języka polskiego i kultury. Pierwszego dnia skupiliśmy się na wykorzystaniu biblioteki Wolne Lektury w pracy dydaktycznej. Drugi dzień poświęcony był otwartym zasobom edukacyjnym - ich prezentacji oraz ćwiczeniom praktycznym. Poloniści zaopatrzeni zostali w specjalnie przygotowane materiały dydaktyczne - przenośne pamięci z wgranymi wszystkimi lekturami dostępnymi w bibliotece Wolne Lektury w formacie PDF (opracowane w ramach niniejszego projektu) i specjalnie opracowany przewodnik po szkolnej bibliotece internetowej Wolne Lektury - <http://nowoczesnapolska.org.pl/2010/12/20/szkolenie-dla-polonistow-w-zasniezonym-wilnie>.

5. Podczas całego roku dwie gazety skierowane dla uczniów - Sedno i Gazeta Szkolna zaoferowały nam stałe rubryki. W tym czasie pojawiło się kilkanaście artykułów o Wolnych Lekturach.

6. Materiał o Wolnych Lekturach wyświetlony został w dzienniku Wydarzenia w telewizji Polsat (<http://www.ipla.tv/Wiadomosci/127859-Luty-2010/208814-Lektury-w-sieci>).
7. Z okazji Dnia Programisty główny programista Wolnych Lektur Radostaw Czajka opracował Leśmianatora - gadżet, który zyskał spore zainteresowanie mediów i czytelników. Leśmianator to poezja z portalu wolnelektury.pl przepuszczona przez mikser. Zasada działania Leśmianatora jest prosta. Istniejące na Wolnych Lekturach wiersze są poddawane analizie statystycznej: dla każdego ciągu trzech znaków zliczamy, jaki znak jak często występuje jako następujący po nich. Następnie na podstawie tego rozkładu generujemy wiersz - losując po prostu znak po znaku zgodnie z wyliczonym w ten sposób słownikiem. Dzięki Leśmianatorowi każdy sam może wygenerować w portalu Wolne Lektury swój wiersz. Artykuły o Leśmianatorze ukazały się m.in. na stronie Korporacji HA!ART - <http://www.ha.art.pl/felietony/1515-mariusz-pisarski-piekit-siezyca-lesmianator.html>, w Dwutygodniku - <http://www.dwutygodnik.com.pl/artykul/1496-tworze-sie-jeszcze-raz.html>, na stronie radia Wnet - <http://www.radiownet.pl/radio/wpis/10936/> oraz na stronie liternet.pl - <http://liternet.pl/grupa/wu-wu-wu-niუსy/forum/170>.
8. Wzięliśmy udział w konferencji „Wirtualny wymiar działalności edukacyjnej bibliotek” w Elblągu, w trakcie której zaprezentowaliśmy bibliotekę Wolne Lektury <http://nowoczesnapolska.org.pl/?s=konferencja+w+elbl%C4%85g>.
9. Wzięliśmy udział w seminarium „E-książka” w edukacji w Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu, w trakcie którego zaprezentowaliśmy Wolne Lektury - <http://nowoczesnapolska.org.pl/2010/12/15/wolne-lektury-na-seminarium-%E2%80%9Ee-książka-w-edukacji%E2%80%9D>.
10. Wzięliśmy udział w konferencji „Digitalizacja nie istnieje” organizowanej przez IBL PAN.
11. Podpisaliśmy umowy partnerskie z kilkunastoma firmami dystrybuującymi e-booki i czytniki, dzięki temu darmowe lektury opracowane w ramach projektu dostępne są na wielu stronach internetowych oraz wgrane na czytniki książek.
12. Promowaliśmy bibliotekę poprzez widżet - wyszukiwarkę Wolnych Lektur. Dzięki instalacji widżetu użytkownicy odwiedzający stronę uzyskują bezpośredni dostęp do Wolnych Lektur. Widżet został umieszczony na wielu stronach internetowych m.in. <http://mbp-podkowalesna.pl/>.
13. Działania projektowe promowane były na głównej stronie Fundacji oraz w serwisie społecznościowym Facebook, poprzez który docierały do około 5 tys. osób.
14. Wystąpiliśmy do firmy Google o udział w programie Google Grants - bezpłatne reklamy dla organizacji non profit. W grudniu 2010 r. firma przychyliła się do naszego wniosku i oficjalnie zaprosiła nas do udziału w programie.

2. Wolne Lektury na Świecie

Projekt „Wolne Lektury na Świecie” dofinansowany ze środków Senatu Rzeczypospolitej.

W ramach projektu Wolne Lektury na Świecie przeprowadziliśmy trzy działania:

- W szkolnej bibliotece internetowej Wolne Lektury opublikowaliśmy ponad 120 pozycji z listy lektur szkolnych Ministerstwa Edukacji Narodowej, które znajdują się w domenie publicznej. W wyborze dzieł szczególnie ważnych dla Polonii pomogli nam jej przedstawiciele - m.in. nauczycielki ze szkół polskich na Litwie. Wszystkie opublikowane utwory dostępne są na stronie www.wolnelektury.pl w formatach: HTML - do czytania na ekranie komputera, PDF - do drukowania, EPUB - do czytania na czytnikach książek oraz za pomocą telefonów komórkowych. Wśród opublikowanych dzieł znalazły się m.in.:

- H. Sienkiewicz „Potop”, „Ogniem i Mieczem”, „Pan Wołodyjowski”, „Krzyżacy”
- A. Mickiewicz „Pan Tadeusz”, „Liryki lozańskie”
- J. Słowacki, zbiór 45 wierszy
- W. Bełza „Katechizm polskiego dziecka”
- 17 kołęd polskich
- 18 polskich pieśni patriotycznych

Wszystkie opublikowane utwory zostały opracowane technicznie, czyli oznaczone za pomocą strukturalno-semantycznego języka WL-XML. Ponadto lektury poddane zostały starannej redakcji literackiej, która obejmuje korektę, uwspółcześnienia, niezbędne dla zrozumienia tekstu przez młodzież przypisy (w przypadku jednego tomu „Potopu” było ich 1326) oraz opatrzenie motywami literackimi. Nad redakcją literacką tekstów pracowało 2 redaktorów: Dorota A. Kowalska - językoznawca, polonistka i slawistka, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Pracowni Polszczyzny Kresowej IJP PAN, gdzie zajmuje się historią i współczesnością języka polskiego na Ukrainie oraz Paweł Koziół - doktor nauk humanistycznych specjalizujący się w literaturze dawnej, absolwent Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz Dulwich College w Londynie. Poeta, krytyk literacki, stypendysta Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- Przeprowadziliśmy internacjonalizację interfejsu szkolnej biblioteki internetowej Wolne Lektury, dzięki czemu portal jest dostępny w siedmiu językach. Oprócz zakładanych tłumaczeń na języki: angielski, francuski, hiszpański, litewski, rosyjski i niemiecki, serwis został przetłumaczony również na język ukraiński. Początkowo planowaliśmy zlecić tłumaczenia odpłatnie, jednak zgłosiło się do nas kilkudziesięciu wolontariuszy - studentów lingwistyki oraz osób zajmujących się profesjonalnie tłumaczeniami z propozycją przetłumaczenia serwisu bezpłatnie. Aby zapewnić najwyższą jakość tłumaczeń wybraliśmy jednego tłumacza każdego języka o najwyższych kompetencjach oraz pięciu innych tłumaczy. Każdy z nich opracował własne tłumaczenie, a lider danego języka wybrał najlepsze i na ich podstawie opracował ostateczny tekst translacji dla danego języka. Ostatecznie zapłaciliśmy jedynie za tłumaczenie na język litewski, a resztę budżetu przeznaczoną na internacjonalizację, w porozumieniu z Kancelarią Senatu, przeznaczaliśmy na redakcję literacką publikowanych utworów. Zatrudniony przy tłumaczeniu serwisu informatyk wdrożył internacjonalizację oprogramowania czyli przystosował kod strony do obsługi różnych języków oraz przygotował pliki źródłowe niezbędne do opracowania wersji językowych (pliki *.po) .

- Zorganizowaliśmy dwudniowe szkolenie dla kilkudziesięciu polonistów z Wilna i okręgu wileńskiego. O szkoleniu powiadomieni zostali wszyscy poloniści z okręgu wileńskiego. Szkolenie dotyczyło otwartych zasobów edukacyjnych - wykorzystania internetu w nauczaniu języka

polskiego i kultury. Pierwszego dnia skupiliśmy się na wykorzystaniu biblioteki Wolne Lektury w pracy dydaktycznej. Drugi dzień poświęcony był otwartym zasobom edukacyjnym - ich prezentacji oraz ćwiczeniom praktycznym. Poloniści zaopatrzeni zostali w specjalnie przygotowane materiały dydaktyczne - przenośne pamięci z wgranymi wszystkimi lekturami dostępnymi w bibliotece Wolne Lektury w formacie PDF (ok. 1300 tekstów), specjalnie opracowany przewodnik po szkolnej bibliotece internetowej Wolne Lektury, przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych oraz płyty z nagranyymi audiobookami („Księga Dżungli”, „Chłopi” i „W pustyni i w puszczy”). Szkolenie odbyło się w Domu Polskim w Wilnie, przygotowane zostało we współpracy z Macierzą Szkolną na Litwie oraz Europejską Fundacją Praw Człowieka z Wilna. W ramach szkolenia zorganizowaliśmy uroczystą kolację dla nauczycieli, która pozwoliła na integrację polonistów oraz wymianę doświadczeń. Po szkoleniu uczestnicy założyli swój własny blog zatytułowany „Poloniści na Litwie”, na którym zamieszczone są linki do wszystkich zasobów, które omawialiśmy podczas warsztatów, zdjęcia oraz podsumowanie szkolenia (<http://plnalitwie.blogspot.com/>).

Jak wynika z ankiety ewaluacyjnej wypełnionej przez nauczycieli, szkolenie znakomicie odpowiadało potrzebom polonistów i zostało przeprowadzone w bardzo przystępny dla nich sposób. Wszyscy nauczyciele ocenili warsztaty „wysoko” lub „bardzo wysoko”. Wszyscy potwierdzili również, że uzyskana podczas szkolenia wiedza przyda im się w pracy zawodowej. W ankiecie ewaluacyjnej znalazły się również następujące uwagi: „Częściej organizować takie szkolenia i przy komputerach”, „Dziękuję serdecznie. Uważam, iż to, czego się dowiedziałam na pewno mi się przyda”, „Serdeczne dzięki! Czekam na kolejne spotkania”, „[...] Dziękuję za bardzo przydatne warsztaty i dostępny sposób przekazania treści.” Szkolenie przeprowadziło trzech doświadczonych trenerów: Katarzyna Sawko, Magdalena Biernat oraz Michał Erenz.

Po warsztatach nagrany został materiał video o warsztatach, który dostępny był na stronie: <http://www.wilnoteka.lt/>

Cele projektu - obniżenie bariery dostępu do tekstów lektur szkolnych poprzez publikację 120 dzieł literackich szczególnie ważnych dla Polonii z listy lektur Ministerstwa Edukacji Narodowej, zwiększenie dostępności serwisu poprzez internacjonalizację interfejsu oraz promocja wykorzystania zasobów Wolnych Lektur wśród polonistów na Litwie - zostały osiągnięte. W ciągu 2010 roku szkolna biblioteka internetowa Wolne Lektury została odwiedzona przez prawie 1 milion użytkowników, z czego około 50 tys. to osoby spoza granic Polski - najwięcej z Wielkiej Brytanii (6390), Niemiec (5200), Stanów Zjednoczonych (3800) oraz Litwy (2200). Wyrazem uznania Polonii dla Wolnych Lektur jest artykuł na blogu „Nad Hudsonem” (<http://nadhudsonem.blog.onet.pl/18-stycznia-Kopalnia-diamentow,2,ID420159282,n>), który następnie został umieszczony na stronie Radia Ampola Chicago oraz w serwisie „Dobra szkoła dla Polonii”. Artykuł określa bibliotekę Wolne Lektury jako „kopalnię diamentów” dla Polonii.

3. Czytamy słuchając

Projekt Czytamy Słuchając finansowany był ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Fundacji Orange.

I. Cele projektu

Cele projektu realizowanego przez fundację Nowoczesna Polska pt. „Czytamy słuchając” zostały osiągnięte, a nawet przekroczone. Celem projektu było stworzenie 32 godzin nagrań audiobooków tekstów lektur szkolnych zrealizowanych przez profesjonalnych lektorów. Audiobooki udostępnione zostały w formatach mp3, Ogg Vorbis oraz w systemie DAISY dostosowanym do potrzeb osób niedowidzących i niewidomych. Wszystkie nagrania zostały udostępnione bezpłatnie i bez ograniczeń w dalszym wykorzystaniu w internecie na stronach biblioteki wolnelektury.pl oraz na stronie czytmysluchajac.pl i blip.tv oraz na 200 kompletach płyt CD i DVD przeznaczonych dla bibliotek i instytucji pracujących z osobami słabowidzącymi i niewidomymi. Przeprowadzone zostały również szkolenia dla nauczycieli języka polskiego, pedagogów i osób zajmujących się edukacją osób słabowidzących, niewidomych i innych mających trudności z czytaniem.

Poza założeniami projektu udało się:

1. nagrać dodatkowo blisko dwie godz. audiobooków - wybrane rozdziały „Księgi dżungli” Kiplinga czytane przez Jana Peszka
2. zrekrutować na szkolenia przedstawicieli dodatkowych grup społecznych zainteresowane otwartymi zasobami internetowymi w kontekście specjalnych potrzeb dzieci i młodzieży (pedagodzy, nauczyciele klas integracyjnych, bibliotekarze)
3. przeprowadzić szkolenie dla wolontariuszy i pracowników Fundacji dotyczące tworzenia książek w systemie DAISY, co pozwoli w przyszłości zredukować koszty i zwiększyć efektywność produkowania książek dla osób słabowidzących i niewidomych
4. zaprojektować plakat promujący projekt i audio tekę czytmysluchajac.pl
5. zaprojektować profesjonalne okładki do płyt CD i DVD dzięki zaangażowaniu wolontariuszy.

II. Opis realizacji projektu

Działania zrealizowane w ramach projektu „Czytamy słuchając”:

• Przygotowano listę utworów zalecanych do nagrań przez kierownika literackiego. Na liście znalazły się następujące pozycje z listy utworów biblioteki internetowej wolnelektury.pl:

- Henryk Sienkiewicz „W pustyni i w puszczy”
- Władysław Reymont „Chłopi - część I, Jesień”
  - Daniel Defoe „Robinson Crusoe”
- Rudyard Kipling „Księga dżungli” - II część

(pierwsze rozdziały powieści nagrane zostały w ramach jednego z wcześniejszych projektów Fundacji)

• Zrekrutowano lektorów do nagrań. Znaleźli się wśród nich: **Jan Peszek**, Joanna Domańska, Wiktor Korzeniewski i Bartosz Mazur. Informacje o aktorach:

Jan Peszek - ceniony polski aktor filmowy, teatralny i telewizyjny, reżyser teatralny i pedagog (http://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Peszek)

Joanna Domańska - absolwentka Akademii Teatralnej w Łodzi (http://pl.wikipedia.org/wiki/Joanna_Doma%C5%84ska_%28aktorka%29)

FUNDACJA NOWOCZESNA POLSKA

Wiktor Korzeniewski - absolwent Akademii Teatralnej w Warszawie
(<http://www.filmpolski.pl/fp/index.php/1128008>), aktor związany ze Studium Teatralnym Koło
Bartosz Mazur - absolwent PWST w Krakowie
(<http://www.filmpolski.pl/fp/index.php/1147684>)

- Podpisano umowy prawno-autorskie z lektorami
- Przygotowano wydruki tekstów dla lektorów
- Nagrano próbki głosu. Łącznie przetestowano dziewięciu aktorów, spośród których wyłoniono czterech najlepszych
  - Ułożono szczegółowy harmonogram sesji nagraniowych z lektorami, uwzględniając specjalne potrzeby Jana Peszka dojeżdżającego na nagrania z Krakowa
  - Nagrano ok. **34 godziny audiobooków lektur szkolnych w profesjonalnym studiu Gagarin, pod okiem kierownika literackiego, reżysera nagrań i koordynatora projektu.** Nagrania dwóch godzin „Księgi dżungli” Kiplinga wykraczają poza założenia projektu. Udało się je nagrać dzięki staraniom zespołu i dobrej woli Jana Peszka, który zgodził się pracować za minimalną stawkę
  - Opracowano **program szkoleń dla nauczycieli** z zakresu wykorzystywania audiobooków do pracy w szkole. W trakcie realizacji projektu, w związku z dużym zainteresowaniem szkoleniem po jego ogłoszeniu w internecie, pojawił się pomysł, aby szkolenia planowane wstępnie dla nauczycieli otworzyć **dla szerszej publiczności.** Zaproszona na nie dodatkowo pracowników bibliotek zainteresowanych audiobookami oraz książkami DAISY, pedagogów specjalnych i inne osoby zainteresowane zagadnieniami wykorzystywania plików audio do pracy w szkole pod kątem specjalnych potrzeb osób słabowidzących i niewidomych. Szkolenia rozszerzono również o zagadnienia związane z otwartymi zasobami edukacyjnymi dla osób mających problemy z czytaniem
  - **Przeprowadzono serię pięciu szkoleń** w siedzibie Fundacji przy ul. Marszałkowskiej 84/92 lok. 125 (w u zaproszenie na szkolenie, lista uczestników oraz prezentacja Power Point z części dotyczącej specjalnych potrzeb osób słabowidzących. W szkoleniach udział wzięli m.in. pracownicy Biblioteki Polona. Szkolenia prowadzili specjaliści od edukacji medialnej - Kamil Śliwowski oraz Jarosław Lipszyc, a także pedagog specjalny - Ewa Zadrożna, która uzyskała bardzo pochlebne opinie od uczestników. Na potrzebę szkoleń zostały również opracowane ogólne zasady postępowania w kontakcie z osobami słabowidzącymi i niewidomymi (w u)
  - Przygotowano **projekt okładki** zestawu płyt CD i DVD, na których wydane zostały audiobooki w 200 egzemplarzach. Projekt wykonał pracujący na rzecz Fundacji wolontariusz, co stanowi efekt dodany i zwiększa wartość projektu. Projektowanie graficzne nie było założone w preliminarzu kosztów
  - Przeprowadzono **szkolenie dla wolontariuszy i zainteresowanych członków zespołu Fundacji dotyczące tworzenia książek w formacie DAISY.** Nabycie tej rzadkiej i dość skomplikowanej technicznie umiejętności przez grupę osób związanych z Fundacją, pozwoliło nam przyspieszyć prace nad produkcją książek dla osób niewidomych. Dostęp do osób, które za znacznie niższe niż rynkowe stawki są gotowi formatować dla nas książki w przyszłości, zwiększa nasz potencjał w produkcji książek DAISY, obniża koszty i podnosi wydajność przyszłych projektów. Szkolenie DAISY również przekracza założenia projektu i jego pomyślnie zakończenie stanowi powód do dużej satysfakcji dla całego zespołu
  - Wyprodukowano **200 zestawów płyt CD i DVD** z nagraniami nowo-powstałych audiobooków. Każdy zestaw zawiera 3 płyty: z utworami w formacie PDF, audiobookami w formacie MP3 oraz z książkami w formacie DAISY
  - Rozdystrybuowano audiobooki do zainteresowanych bibliotek oraz instytucji pracujących z dziećmi i młodzieżą mających trudności z czytaniem. Część płyt wysłana została do bibliotek pocztą, część odebrana bezpośrednio z Fundacji przez zainteresowane instytucje, pozostałe rozdystrybuowała Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, organizująca w okresie

FUNDACJA NOWOCZESNA POLSKA

wysyłki konferencję dla bibliotek zajmujących się specjalnymi potrzebami użytkowników, co idealnie zgrało się z założeniami projektu i grupą docelową odbiorców.

- Przeprowadzono akcję promocyjną efektów projektu. Informacje o audiobookach rozestane zostały do mediów, jego efektem jest między innymi audycja radiowa na antenie radia Wnet, która emituje nagrane audiobooki. Poza serwisami internetowymi fundacji Nowoczesna Polska, audiobooki zamieszczone zostały również w popularnym serwisie www.blip.tv. Kolekcję audiobooków zamieścił również nieodpłatnie serwis sprzedający audiobooki i e-booki e-dazon (<http://e-dazon.pl/kategoria/lektury-szkolne-audio/>), co zwiększy dotarcie do użytkowników.

III. Promocja projektu

Przeprowadzono szeroko zakrojoną akcję promocyjną projektu:

- informacje o projekcie znalazły się na stronie głównej fundacji <http://nowoczesnapolska.org.pl> oraz na stronie projektu www.czytamysluchajac.pl
- link do projektu wraz z informacją o nim jest stale obecny przy kolekcji „Audiobooki” w bibliotece Wolne Lektury <http://www.wolnelektury.pl/katalog/audiobooki/>
- nagrane w ramach projektu audiobooki opublikowane zostały w popularnej bibliotece internetowej www.wolnelektury.pl oraz na stronie www.czytamysluchajac.pl i w serwisie <http://nowoczesnapolska.blip.tv>
- informacje o projekcie zamieścił serwis edukacyjny http://www.koweziu.edu.pl/edukator/index.php?option=com_content&view=article&id=534:czytamy-suchajc-czyli-promujemy-audiobooki-katarzyna-sawko&catid=1:artykuy&Itemid=2 i <http://infoni.info/polskaszkola>, http://natablicy.pl/lektury-szkolne-w-internecie-wolnelektury-pl,artykul.html?material_id=4c835a605a0abad81a000000, blogi: np. <http://przydasie.blox.pl/2011/01/Czytamysluchajac.html>, <http://gwmlegal.pl/pl/o-nas/pro-bono.html>, <http://biblioteki.org/pl/wiadomosci/czytaj/818>, oraz rozgłoszenia radiowa <http://www.radiownet.pl/radio/wpis/1670/>,
- artykuł o projektach Fundacji, w tym o „Czytamy słuchając” zamieszczony został w biuletynie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego <http://biblioteki.org/pl/biuletyn?ctype=ogolny&cid=86>
- artykuł o projekcie zamieściła „Gazeta szkolna”
- audiobooki z Audioteki „Czytamy słuchając” emituje w formie regularnej audycji radio Wnet <http://www.radiownet.pl/radio/wpis/11889/>
- informacje o organizowanych w ramach projektu szkoleniach dotyczących korzystania z otwartych zasobów edukacyjnych w kontekście potrzeb osób słabowidzących i niewidomych zamieściły popularne serwisy. m.in www.ngo.pl <http://pomocspoleczna.ngo.pl/x/589421;jsessionid=BBE8152FABEBE2E4A942E2BFD9E33702>
- szkolenie promowało również Kuratorium Oświaty <http://www.kuratorium.waw.pl/pl/news/1354/bezp%C5%82atne-szkolenie-nt-wykorzystywania-zasob%C3%B3w-internetowych-w-kontek%C5%9Bcie-specjalnych-potrzeb-dzieci.html> oraz serwis edukacyjny <http://www.koweziu.edu.pl/index.php?id=news&cont=tresc&n=398>
- Zestawy płyt z nagrałymi w ramach projektu audiobookami trafiły do bibliotek zajmujących się szczególnie osobami o specjalnych potrzebach za pośrednictwem FRSI oraz dzięki zorganizowanej przez Fundację akcji wysyłkowej
- Audiobookami zainteresowało się Polskie Radio, z którym prowadzimy rozmowy w sprawie emisji

- Projektowi poświęcono część debaty z okazji otwarcia Mediateki Start-Meta pt. „Czas wolnej lektury”.

Koordynatorka projektu: Katarzyna Sawko - współtwórczyni InfoPragi, animatorka kultury, lingwistka (absolwentka UW), autorka projektów stowarzyszenia Monopol Warszawski, współpracownica Towarzystwa Inicjatyw Twórczych “ę”, Działu Edukacji Zachęty, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej, gdzie uczy jęz. francuskiego oraz Centrum Edukacji Obywatelskiej, dla którego stworzyła m.in. kursy internetowe (np. Ślady Przeszłości, Literacki Atlas Polski).

4. Audiobooki lektur szkolnych dla Polonii

Projekt finansowany ze środków Senatu RP.

I. Opis realizacji projektu

1. W pierwszej fazie realizacji projektu powołano zespół projektowy, w którym znaleźli się: koordynator, kierownik literacki, reżyser nagrań oraz lektorzy i jury konkursu na remiks słowno-muzyczny. Do projektu udało się zaprosić znakomitych aktorów - Danutę Stenkę i Jacka Rozenka. Danuta Stenka nagrała opowiadania Elizy Orzeszkowej „Gloria victis”, natomiast Jacek Rozenek przeczytał m.in. kilka utworów Stefana Żeromskiego, w tym „Przedwiośnie”. W nagraniu udział wzięli również Wiktor Korzeniewski znany z działalności w Studiu Teatralnym Koło, Aleksandra Sekuła oraz Izabela Gwizdak.

2. Kierownik literacki po konsultacji ze środowiskami polonijnymi stworzył listę utworów zalecanych do nagrań, szczególnie przydatnych dla nauczycieli języka polskiego uczących w szkołach polonijnych. Wśród wybranych utworów znalazły się m.in. powieści Stefana Żeromskiego, opowiadania Henryka Sienkiewicza i wybór wierszy Bolesława Leśmiana oraz Józefa Czechowicza.

3. Stworzono harmonogram nagrań i przeprowadzono serię sesji nagraniowych wybranych utworów. Plan wydawniczy zakładał nagranie 70-ciu utworów trwających łącznie 25 godzin. W rzeczywistości udało się przekroczyć założenia projektu i nagrać 95 audiobooków lektur szkolnych, które trwają łącznie ok. 30 godzin. Nagrania zrealizowane zostały w profesjonalnym studiu Gagarin w Warszawie. Przez cały okres nagrań nad poprawnością językową tekstów i plików dźwiękowych czuwał kierownik literacki projektu - poeta i wieloletni dziennikarz Jarosław Lipszyc.

4. Przygotowano regulamin międzynarodowego konkursu na remiks słowno-muzyczny i ogłoszono konkurs adresowany do dzieci i młodzieży polonijnej z całego świata.

5. Przeprowadzono konkurs (promowany m.in. na stronach fundacyjnych, na stronach patronów medialnych oraz w serwisach edukacyjnych i społecznościowych), a następnie wyłoniono zwycięzcę. Został nim Cezary Nowak, autor remiksu „Kamizelka” wykorzystującego nagranie opowiadania „Kamizelka” Bolesława Prusa, nagrane przez Jana Peszka. W jury konkursu zasiadli dr polonistyki Aleksandra Sekuła, Jarosław Lipszyc - prezes fundacji oraz Magdalena Biernat - socjolożka i koordynatorka projektu wolne lektury. Jury wyłoniło zwycięzcę spośród 18-stu nadesłanych prac konkursowych. Uczestnicy konkursu stworzyli własne remiksy słowno-muzyczne z wykorzystaniem nagranych przez fundację audiobooków.

6. Stworzono książki Daisy na podstawie nagranych plików dźwiękowych lektur szkolnych. Aby zwiększyć efektywność nagrań zespół fundacji oraz kilku wolontariuszy wzięło udział w szkoleniu dotyczącym tworzenia książek w formacie Daisy. Pomogli oni przeformatować nagrane audiobooki i obniżyć koszty tworzenia książek dla osób o specjalnych potrzebach. Dzięki ich udziałowi w projekcie udało się stworzyć dodatkowo książkę daisy z audiobooka „Księgi dżungli” Rudyarda Kiplinga. Książki daisy umożliwią poznanie treści lektur szkolnych osobom mającym trudności z czytaniem. Ułatwią odbiór polskich tekstów dzieciom i młodzieży polonijnej posługującej się językiem polskim w stopniu niedostatecznym do samodzielnej lektury.

7. Przeprowadzono akcję promującą audiobooki i remiksy słowno-muzyczną w Wilnie, podczas warsztatów prowadzonych przez ekspertów fundacji dla nauczycieli języka polskiego na Litwie. Kilkudziesięciu nauczycieli otrzymało płyty DVD z nagraniem przez fundację audiobookami oraz poznało zasady działania audioteki i możliwości jej twórczego wykorzystania w czasie zajęć. Nauczyciele okazali się bardzo zainteresowani tworzeniem remiksów słowno-muzycznych i deklaruwali chęć zaadoptowania ich jako metody inspirującej pracy na zajęciach z języka polskiego.

8. Wręczono nagrodę zwycięzcy w konkursie na remiks słowno-muzyczny (dyplom, ipod oraz gadżety promujące fundację i otwarte zasoby internetowe - koszulkę oraz pendrive z zawartością biblioteki wolnelektury.pl)

9. Opublikowano audiobooki na stronach internetowych czytamysluchajac.pl oraz wolnelektury.pl. Wszystkie utwory dostępne są na licencji Creative Commons - uznanie autorstwa na tych samych warunkach 3.0 pl, pozwalającej na ich swobodne dalsze wykorzystanie.

10. Przeprowadzono akcję promującą rezultaty projektu (z wykorzystaniem serwisu blip.tv oraz serwisów społecznościowych). Nagrywane przez fundację audiobooki, także te stworzone w ramach niniejszego projektu, będą regularnie emitowane na antenie radia Wnet w serwisie „Wolna kultura” (<http://www.radiownet.pl/radio/wpis/11889/>). Fundacja prowadzi również rozmowy z programem I Polskiego Radia, który wyraził zainteresowanie emisją audiobooków na swojej antenie.

II. Cele projektu

1. Cele projektu „Audiobooki lektur szkolnych dla Polonii” zostały zrealizowane zgodnie z założeniami projektu, a nawet przekroczone dzięki staraniom zespołu projektowego. Udostępniliśmy nagrania audiobooków lektur szkolnych w internecie na stronach czytamysluchajac.pl oraz wolnelektury.pl

2. Przeprowadziliśmy również międzynarodowy konkurs na remiks słowno-muzyczny i kampanię promocyjną projektu oraz jego efektów.

3. Plan wydawniczy przewidywał nagranie 70ciu tekstów literackich czytanych przez profesjonalnych aktorów. W praktyce udało się nagrać 95 tekstów lektur szkolnych z listy MEN, które czytali Danuta Stenka, Jacek Rozenek, Wiktor Korzeniewski, Aleksandra Sekuła i Izabela Gwizdak. Nagrania zostały udostępnione w formatach mp3, Ogg vorbis oraz w systemie Daisy, dostosowanym do potrzeb osób słabowidzących i niewidomych oraz słabo znających język polski.

Koordynatorka projektu: Katarzyna Sawko

5. Remiksujemy bibliotekę

Projekt finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

I. Cele projektu

Celem projektu było **podniesienie kompetencji młodzieży w zakresie korzystania z mediów oraz nowoczesnych technologii poprzez twórcze i kreatywne działania**. Cel ten osiągnęliśmy poprzez organizację serii warsztatów dla młodzieży w wieku gimnazjalnym, podczas których zachęcaliśmy uczestników do korzystania z oprogramowania do edycji dźwięku oraz wykorzystania otwartych zasobów w internecie do opracowywania własnych wypowiedzi twórczych.

Udało się przekazać młodzieży wiedzę niezbędną do samodzielnego korzystania z oprogramowania niezbędnego do tworzenia remiksów w oparciu o zasoby udostępniane na wolnych licencjach. Możemy to stwierdzić na podstawie przygotowanych samodzielnie prac - remiksów słowno-muzycznych, które uczestnicy warsztatu przygotowywali we własnym zakresie, poza zajęciami i które prezentowali w drugiej części projektu.

Również użytkownicy internetu odwiedzający strony fundacji (nowoczesnapolska.org.pl oraz remiksujemybibliotekę.blogspot.com), a nieuczestniczący w warsztatach skorzystali z opracowanych przez zespół projektowy materiałów instruktażowych, dzięki którym byli w stanie samodzielnie stworzyć remiksy. Nadesłane przez nich prace opublikowane zostały między innymi w popularnym serwisie muzycznym soundcloud.com (<http://soundcloud.com/nowoczesna-polska>).

Efekty projektu wyznaczają m.in. odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy „Remiksujemy bibliotekę” skutecznie przekazało wiedzę na temat remiksu i praw autorskich oraz zmotywowało do tworzenia przez uczestników własnych remiksów?
2. Czy projekt zmotywował młodych ludzi do zapoznania się z utworami literackimi, których nie znali wcześniej?
3. Czy zachęcił do odwiedzania bibliotek osoby, które nie odwiedzały ich wcześniej? Jak projekt oceniają uczestnicy oraz biorący udział w projekcie bibliotekarze?

Odpowiedzi pozyskaliśmy poprzez rozmowy z uczestnikami i bibliotekarzami, analizę ruchu na blogu projektu, a także przez ankiety wypełniane przez uczestników.

W ankietach uczestnicy wysoko oceniali całokształt projektu, jako szczególnie ekscytujący wskazywali też udział DJ-a Kwazara. Większość ankietowanych przyznała, że wcześniej nie tworzyła remiksów - projekt spełnił więc swoje podstawowe założenie polegające na stymulowaniu twórczości. Ankietowani byli usatysfakcjonowani zdobytą wiedzą z zakresu tworzenia remiksów. Co więcej, z wyjątkiem dwóch osób, ankietowani nie znali wykorzystywanych w remiksie utworów literackich, a więc dzięki swojemu udziałowi w warsztatach rozszerzyli też swoją wiedzę z zakresu literatury. Znaczące jednak, że niemal wszyscy uczestnicy warsztatów, którzy wypełnili ankiety, to bywalcy bibliotek - może dlatego, że odgrywały one istotną rolę w rekrutowaniu uczestników szkolenia, może z innych przyczyn.

Najtrudniejsza dla uczniów okazała się część poświęcona prawom autorskim - z premedytacją nie sugerowaliśmy w pytaniach zadanych uczestnikom (ankieta w aneksie), że powinni uznać

informacje o prawach autorskich za ważny element szkolenia. Taka odpowiedź pojawiła się tylko w dwóch ankietach, w pozostałych jedenastu prawa autorskie nie pojawiały się wcale, lub pojawiały się w uwagach krytycznych, jak w odpowiedzi, że "trochę długo było o tych wszystkich licencjach". Trudno jednak interpretować tę część ankiet jako argument przeciwko logice całego projektu - przeciwnie, w połączeniu z informacją, że prawie 30% spośród remiksów zgłoszonych do konkursu łamało prawo autorskie należy uznać, że temat wymaga pogłębienia. Zwłaszcza, że na podstawie ankiet wiemy, że wśród remiksów korzystających z utworów chronionych prawem autorskim znalazły się też prace stworzone przez uczestników warsztatów. W kolejnych projektach planujemy stworzenie nowego scenariusza zajęć dotyczącego wolnych licencji i legalnego korzystania z otwartych zasobów internetowych, który uwzględni wnioski płynące z „Remiksujemy bibliotekę”.

Projekt zyskał jednoznacznie wysokie oceny bibliotekarzy - w wypadku dwóch z trzech biorących w przedsięwzięciu bibliotek stał się też początkiem długofalowej współpracy, co należy uznać za kolejny „nadprogramowy” pozytywny efekt przedsięwzięcia. Biblioteka w Podkowie Leśnej wspólnie z Fundacją Nowoczesna Polska organizuje już kolejny konkurs (na komiks ilustrujący lekturę szkolną) i planuje stworzenie projektu szkoleń dla bibliotekarzy. Biblioteka w Grodzisku jest zainteresowana zorganizowaniem warsztatów edukacji medialnej dla kolejnych grup. Co istotne, propozycje w obu przypadkach wyłynęły od bibliotek. Współpraca jest zapewne wynikiem faktu, że „Remiksujemy bibliotekę” wpisuje się w toczącą się w środowisku bibliotekarskim dyskusję o tym, jak upowszechnienie nowych mediów zmieniło sytuację tradycyjnych instytucji i nośników kultury. Projekt może być traktowany jako jeden ze scenariuszy przyszłości dla biblioteki, w której młodzi ludzie szukają już nie tylko kontaktu ze słowem drukowanym. Jak w mailowym wywiadzie stwierdził jeden z bibliotekarzy, „wpisuje się w program rozwoju biblioteki”. Sami bibliotekarze twierdzą też, że dzięki warsztatom podniosła się ich świadomość korzystania z narzędzi Web 2.0. Ponadto do jednej z bibliotek po warsztatach zgłosiło się dwóch chłopców, którzy zadeklarowali chęć prowadzenia konsultacji dla kolegów ze szkoły w ramach „kącika remiksowego”.

II. Opis realizacji zadania

Etap przygotowań

W trakcie realizacji projektu „Remiksujemy bibliotekę” działaliśmy na rzecz podniesienia kompetencji młodzieży w zakresie korzystania z mediów oraz nowoczesnych technologii.

W pierwszej fazie projektu stworzone zostały scenariusze zajęć z edukacji medialnej, wykorzystywania zasobów internetowych oraz korzystania z oprogramowania do edycji dźwięku.

Następnie zespół projektowy nawiązał współpracę z trzema bibliotekami z różnych regionów Polski (Podkowa Leśna, Grodzisk Mazowiecki, Łapy w województwie podlaskim). Biblioteki wyłonione zostały na podstawie zgłoszeń oraz konsultacji z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, która na co dzień pracuje z bibliotekami z całej Polski, zna ich potrzeby oraz specyfikę ich najbliższego otoczenia i trafnie pozwoliła nam wyłonić trzech partnerów z małych miejscowości.

Etap nagrań

W kolejnej części realizacji projektu fundacja nawiązała współpracę z aktorami, reżyserem dźwięku oraz realizatorem nagrań (Studio Gagarin). Zespół ten pracował nad nagraniem 12 godzin

audiobooków lektur szkolnych z biblioteki internetowej Wolne Lektury (wolnelektury.pl). Lektury zostały nagrane przez znanych, profesjonalnych autorów. Gwiazdą projektu został Jan Peszek, który nagrał m.in. wiersze Norwida, bajki Krasickiego i nowele Prusa. Poza tym nagrywali również Wiktor Korzeniewski i Bartosz Mazur - aktorzy m.in. Studia Teatralnego Koto.

Łącznie nagrano ponad 170 utworów, głównie krótkich form: bajki Ignacego Krasickiego, opowiadania Antona Czechowa, bajki Hansa Christiana Andersena, opowiadanie Allana Edgara Poe, powieść Rudyarda Kiplinga i inne.

Etap konkursowy

W dalszej części projektu powołano jury, które czuwało nad prawidłowym przebiegiem konkursu.

Konkurs został ogłoszony na stronie projektu, na portalach społecznościowych (m.in. na facebook'u oraz popularnych forach muzycznych, w tym przede wszystkim hip-hopowych), na portalach muzycznych (hip-hop.pl), kulturalnych (independent.pl) oraz edukacyjnych i bibliotecznych. Artykuły o konkursie pojawiły się również w branżowych pismach dla nauczycieli (Sedno, dobrapolskaszkoła.www, biuletyn FRIS, Gazeta Szkolna i inne).

W konkursie udział wzięło łącznie 36 remiksów słowno-muzycznych, stworzonych zarówno przez uczestników projektu, jak przez internautów. Członkowie jury (DJ Kwazar, Pablopavo, Duże Pe) wyłonili zwycięzców po zakończeniu konkursu. Nagrodę główną zdobył Daniel Niewiarowski, natomiast wyróżnienia - grupa młodzieży o pseudonimie Platformesri oraz Paweł Surman. Nagrodą główną w konkursie był wysokiej jakości sprzęt muzyczny ufundowany przez firmę Digipark.

Etap realizacji warsztatów

W ramach praktycznej części projektu „Remiksujemy bibliotekę” przeprowadzono serię warsztatów dla uczniów w wieku gimnazjalnym. Partnerzy fundacji Nowoczesna Polska (trzy biblioteki publiczne) niezwykle aktywnie uczestniczyli w przeprowadzeniu tej części projektu. Pracownicy bibliotek zostali przeszkoleni z wykorzystywania zasobów internetowych na zajęciach dla młodzieży. Zapewnili również prowadzącym odpowiednio wyposażone sale warsztatowe z dostępem do internetu i pomogli w rekrutacji młodzieży uczestniczącej w warsztatach. Postarali się również o promocję projektu i konkursu na remiks słowno-muzyczny w swoich miejscowościach i regionach. W trakcie warsztatów w Grodzisku została na przykład nagrana audycja o projekcie do lokalnej rozgłośni radiowej. Dzięki zaangażowaniu i otwartości partnerów młodzież chętnie uczestniczyła w projekcie, także w części spotkań organizowanych w bibliotekach. W Łapach spotkanie zorganizowano wspólnie z Gminą Łapy, co podniosło rangę projektu w oczach społeczności lokalnej.

W pierwszej turze warsztatów, które odbywały się w pracowniach informatycznych w szkołach uczestnicy zdobywali wiedzę i umiejętności niezbędne do sprawnego korzystania z otwartych materiałów edukacyjnych zamieszczanych w internecie oraz do samodzielnego tworzenia remiksów słowno-muzycznych. Swoim doświadczeniem dzielił się z młodzieżą DJ Kwazar oraz specjalista ds edukacji medialnej, wykładowca akademicki Kamil Śliwowski.

Etap tworzenia remiksów

W przerwie pomiędzy pierwszą a drugą turą 54-ech uczniów miało okazję spróbować swoich sił w roli autorów remiksów, tworzonych z wykorzystaniem nagranych przez fundację audiobooków oraz tekstów lektur szkolnych publikowanych w bibliotece cyfrowej Wolne Lektury. Większość z nich tworzyła własny utwór słowno-muzyczny po raz pierwszy i po raz pierwsze zetknęła się świadomie z otwartymi licencjami w internecie. Ponadto uczniowie zespołu szkół w Grodzisku wykorzystali do tworzenia własne instrumenty muzyczne. W pierwszej turze warsztatów nagrali sample gitarowe do remiksów. Sesję nagraniową koordynował DJ Kwazar.

Efekty pracy gimnazjaliści prezentowali w drugiej turze warsztatów, tym razem w bibliotekach oraz w Urzędzie Gminy Łapy.

Udział w konkursie na remiks młodzieży uczestniczącej w warsztatach było dobrowolny. Część uczestników przesłała swoje utwory zgodnie z regulaminem konkursu.

Obrady jury odbyły się w warszawskim studiu nagrań Gagarin przy ul. Belwederskiej 20/22, w którym odbywały się nagrania audiobooków. Zwycięzcy zostali poinformowani o wynikach konkursu, a ich prace opublikowane. Nagrodą główną była zaawansowana klawiatura M-Audio 61, natomiast nagrodami pocieszenia dla osób wyróżnionych - gadżety promocyjne (pendrive, smycze, scyzoryki Koalicji Otwartej Edukacji).

Pod koniec projektu w internecie znalazł się komplet efektów projektu:

- 12 godzin audiobooków lektur szkolnych
- remiksy uczestników konkursu
- relacje z warsztatów
- materiały instruktażowe dotyczące edukacji medialnej i otwartych zasobów internetowych.

Opublikowano również materiały instruktażowe dotyczące wolnych licencji, otwartych zasobów internetowych oraz obsługi programów do obróbki dźwięku. Materiały stanowią w praktyce instrukcję tworzenia remiksów krok po kroku i są uniwersalnym narzędziem dla nauczycieli pragnących tworzyć remiksy ze swoimi uczniami oraz dla wszystkich użytkowników indywidualnych. Materiały zamieszczone zostały na stronie www.remiksujemybiblioteke.blogspot.com.

Ewaluacja i rozliczenie projektu

Ewaluację projektu przeprowadził dr Mirosław Filiciak, który kieruje Katedrą Medioznawstwa w Instytucie Kultury i Komunikowania Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej oraz Centrum Badań nad Kulturą Popularną SWPS.

III. Promocja projektu

W ramach kampanii promocyjnej zadania przeprowadzono szeroko zakrojoną akcję. Jej odbiorcami byli bibliotekarze oraz młodzież szkolna (szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum). Wykorzystaliśmy w tym celu potencjał serwisów społecznościowych, popularne serwisy internetowe oraz partnerów medialnych.

Efektom akcji była współpraca z trzema prężnymi bibliotekami z Podkowy Leśnej, Grodziska Mazowieckiego oraz Łap (woj. podlaskie) oraz udział młodzieży szkolnej w ogólnopolskim konkursie na remiks słowno-muzyczny.

Na stronach www:

Informacje o projekcie umieszczone zostały między innymi na następujących stronach internetowych:

1. hiphop.pl (http://www.hip-hop.pl/ustawki/album_projector.php?id=1283774181)
  2. independent.pl (<http://independent.pl/w/38430>)
  3. .nowoczesnapolska.org.pl
(<http://www.nowoczesnapolska.org.pl/2010/09/08/remiksujemy-biblioteke-konkurs/>)
  4. break.pl (<http://www.break.pl/news/2267>)
  5. umlipno.pl (http://www.umlipno.pl/pl,news2,remiksujemy_biblioteke,931.html)
  6. biblioteki.org.pl (<http://www.biblioteki.org/pl/wiadomosci/czytaj/818>)
- msib.pl (<http://www.msib.pl/dlabibliotekarzy/wiadomosci/Strony/Konkurs-Remiksujemybibliotek%C4%99.aspx>)
7. e-konkursy.info (<http://www.e-konkursy.info/articles-1-69057.html>)
  8. koweziu.edu.pl (<http://www.koweziu.edu.pl/index.php?id=news&cont=tresc&n=396>)
  9. www.poranny.pl (<http://www.poranny.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20101010/REGION03/186550946>)
  10. bibliosfera.net (<http://bibliosfera.net/all/?tag=%22Remiksujemy%20bibliotek%C4%99%22>)
  11. zs1grodzisk.pl (http://www.zs1grodzisk.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=95:remiksujemy-bibliotek&catid=38:z-ycia-szkoy&Itemid=27)
  12. mbp-podkowalesna.pl/ (http://mbp-podkowalesna.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=561&Itemid=1)
  13. bibliotekalapy.pl/ (http://www.bibliotekalapy.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=447:remiksujemy-bibliotek-&catid=34:aktualnoci&Itemid=61)
  14. podkowa-szkola.pl (<http://podkowa-szkola.pl/modules/news/article.php?storyid=175>)
  15. lapy.podlasie.pl (http://www.lapy.podlasie.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=6307&Itemid=414).

Blog projektu

Założony został również blog projektu: remiksujemybiblioteke.blogspot.com, na którym zamieszczono m.in. informacje o projekcie, aktualności, informacje konkursowe, materiały szkoleniowe, relacje z warsztatów, informacje o jury i jego obradach, patronaty medialne. Bloga odwiedziło dotychczas ponad 1700 osób zainteresowanych projektem oraz tworzeniem remików we własnym zakresie.

Artykuły w prasie

Postaraliśmy się o zamieszczenie informacji o projekcie w "Gazecie szkolnej", biuletynie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego trafiającego do tysięcy bibliotek na terenie całej Polski oraz w piśmie "Sedno" (Magazyn dla dyrektorów szkół).

Informacje w radiu

Informacje o projekcie nadały Radio Kampus oraz Radio Grodzisk.

Film

Udało się również wyprodukować krótki film promujący warsztaty remiksowe. Został zrealizowany podczas warsztatów z młodzieżą w Podkowie Leśnej (dołączony do sprawozdania na płycie CD).

Film opublikowany został na blogu projektu, na stronie Fundacji Nowoczesna Polska oraz w serwisie youtube.com (http://www.youtube.com/watch?v=a1zG5eZWYlg&feature=player_embedded)

Plakat promocyjny

Zaprojektowaliśmy plakat promujący projekt oraz konkurs na remiks słowno-muzyczny. Ułatwił on docieranie do potencjalnych uczestników konkursu i podniósł poziom estetyczny projektu.

Promocja remiksów słowno-muzycznych

Gotowe prace nadesłane na konkurs opublikowaliśmy w popularnym serwisie muzyczny soundcloud.com (<http://soundcloud.com/nowoczesna-polska>). Są również dostępne na stronie projektu oraz na profilu Fundacji Nowoczesna Polska na facebooku.

Koordynatorka projektu: Katarzyna Sawko

6. Promocja Otwartych Zasobów Edukacyjnych w Polsce

Projekt Promocja Otwartych Zasobów Edukacyjnych w Polsce finansowany przez Open Society Institute

Od otrzymania pierwszego finansowania od Open Society Institut w 2008 roku, Koalicja Otwartej Edukacji, której Fundacja była założycielem i do dziś jest operatorem grantu, buduje w Polsce świadomość ogromnej roli Otwartych Zasobów Edukacyjnych. Działania te odbywają się zarówno na poziomie polityki edukacyjnej oraz kształtowania powszechnej wiedzy o OZE, od organizacji pozarządowych po środowiska zajmujące się edukacją.

Celem poprzedniego grantu była budowa i rozwój zdolności organizacyjnych dla działalności na rzecz OZE w Polsce oraz promocja wiedzy w zakresie wykorzystania otwartych zasobów edukacyjnych w różnych środowiskach. W perspektywie długoterminowej doprowadzi to do uczynienia z Polski modelowego przykładu wdrażania i wykorzystania otwartych zasobów edukacyjnych, w tym przez szeroki wachlarz publicznych instytucji edukacyjnych. Głównym celem jaki stawia sobie KOED jest uczynienie modelu otwartej publikacji obowiązkowego w przypadku finansowania ze środków publicznych.

W ciągu ostatnich dwóch lat wszystkie działania Koalicji określały dwa cele strategiczne, zwiększanie potencjału innych organizacji do tworzenia otwartych zasobów edukacyjnych oraz zwiększanie potencjału całego ruchu OZE do kształtowania sprzyjającej jego rozwojowi polityki finansowania przez sektor publiczny i prywatnych grantodawców.

Ubiegły rok przyniósł praktyczne zastosowanie w kilku instytucjach i przyczynił się do zapoczątkowania nowych działań wspierających jej działania poza samą Koalicją. Koalicja zaczęła współpracować z nowymi instytucjami kultury i edukacji, a co najważniejsze z innymi organizacjami skupiającymi cały ruch pozarządowy w Polsce jak OFOP, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych. Wszyscy członkowie Rady Koalicji, w tym jej przewodniczący Jarosław Lipszyc co raz częściej mówią publicznie w imieniu koalicji, a nie jedynie interesu poszczególnych organizacji. Działa to pozytywnie na stan wiedzy na temat OZE w wielu instytucjach i mediach.

Koalicja w 2010 roku osiągnęła dwa znaczące sukcesy w implementacji otwartego modelu: w Fundacji Orange oraz Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Obie instytucje przeprowadziły konkursy, w których w wypadku Fundacji Orange, otwarta publikacja była wymogiem, w drugiej edycji konkursu Edukacji Kulturalnej Ministerstwa, otwarta publikacja materiałów była promowana dodatkowymi punktami. Obie instytucje otrzymały ogromne wsparcie i uległy pozytywnemu wpływowi Creative Commons Polska, członka koalicji, w osobie Alka Tarkowskiego.

Dużym sukcesem ostatniego roku było przyjęcie przez Ogólnopolskie Forum Organizacji Pozarządowych rekomendacji Koalicji Otwartej Edukacji dla organizacji pozarządowych o wdrażaniu otwartego modelu publikacji materiałów. W czerwcu Federacja rozpoczęła również własną akcję promocyjną „Otwórz się” mającą na celu promocję rekomendacji wśród członków OFOP-u. Akcję objęto patronatem Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Edukacji oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Rekomendacje przygotował zespół autorów składający się z przedstawicieli członków Koalicji

Koalicja opracowała serię opinii i analiz prawnych aktualnego stanu legislacji w Polsce dotyczącej edukacji oraz na bieżąco śledziła i reagowała na pojawiające się propozycje zmian prawnych. Jedną z najważniejszych zleconych opinii były te dotyczące otwarcia dostępu do dzieł, co do których prawa autorskie są w posiadaniu skarbu państwa. Za analizy i opinie prawne odpowiadali Krzysztof Siewicz, prawnik Creative Commons Polska i Koalicji oraz Wojciech Dziomdziora, prawnik specjalizujący się w prawie mediów, były członek KRRiT.

Członkowie Koalicji są aktywnymi uczestnikami dyskusjach publicznych w dziedzinie edukacji i kultury. W 2010 roku współpracowali z Instytutem Obywatelskim oraz Collegium Civitas przy organizacji konferencji „Przyszłość edukacji” i „Polska Otwarta”, podczas których zalecała wdrożenie modeli otwartego licencjonowania w instytucjach publicznych oraz rozwój modelu Open Access na uczelniach publicznych. Badania i analizy wykonane przez prawników i działaczy Koalicji są uwzględniane w Ministerstwie Edukacji Narodowej w projekcie "Włącz Polskę". Projekt dla szkół polskich za granicą i zakłada wdrożenie otwartych materiałów edukacyjnych (po raz pierwszy bezpośrednio przez MEN). Członkowie Koalicji aktywnie uczestniczyli w kształtowaniu tzw. obywatelskiej propozycji ustawy o mediach publicznych, która zawierała zapis o otwarciu dostępu do bieżącej produkcji i archiwów mediów publicznych w Polsce. Ustawie tej ostatecznie nie udało się osiągnąć poparcia parlamentarnego, ale pozostała ważnym elementem publicznej dyskusji na temat mediów publicznych oraz ich misji.

W 2010 roku w ramach Koalicji powstały najważniejsze dotąd publikacje na temat otwartości. Na stronie koalicji powstał dział prawny, gdzie zamieszczony zostały wzory umów dla autorów i instytucji, które chcą stosować otwarte modele publikacji. Te ramy prawne okazały się ważnym czynnikiem zmian w wielu instytucjach i są podstawowym zasobem poza materiałami szkoleniowymi ułatwiającym przekonywanie instytucji i autorów (istotny jest tu aspekt łatwych do wdrożenia rozwiązań prawnych).

Poza działem prawnym rozwijamy zasoby szkoleniowe i informacyjne o OZE m.in. serię broszur o Open Access, Domenie Publicznej i Prawie autorskim oraz kolejne edycje przewodnika po Otwartych Zasobach Edukacyjnych.

W maju zorganizowaliśmy 3-dniowe szkolenie dla animatorów otwartej edukacji w Górze Kalwarii. Szkolenie składało się z wykładów i praktycznych warsztatów o otwartości w poszczególnych sektorach: nauki, edukacji, kultury. Szkolenie okazało się ogromnym sukcesem, zarówno ze względu na zainteresowanie jak i dalsze działania podejmowane przez jego uczestników. Animatorzy poza dalszym rozprzestrzenianiem wiedzy w swoich organizacjach zorganizowali własne szkolenia z zakresu otwartej edukacji oraz wydarzenia z okazji Open Access Week i Dnia Domeny Publicznej.

30 grudnia Koalicja wraz z Biblioteką Narodową zorganizowała Dzień Domeny Publicznej, podczas którego przeprowadzono warsztaty o domenie oraz prezentowano autorów, których twórczość przechodziła dwa dni później do domeny. Strona Koalicji, która jest aktualizowana 1-2 razy w tygodniu ma prawie 10 000 unikalnych użytkowników miesięcznie. Strony są zarządzane przez Karolinę Grodecką, która jest również zaangażowana w projekt Open AGH, pierwszy polski projekt naukowy należący do Open Course Ware Consortium MIT.

W październiku 2009 roku członkami Koalicji zostały Fundacja Nowe Media oraz Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego.

7. Spółdzielnia Wiedzy

I. Finansowanie

Projekt finansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach zadania Wspieranie realizacji programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki poprzez kształtowanie u uczniów postaw sprzyjających rozwojowi indywidualnemu i społecznemu

I. Cele projektu

Celem ogólnym projektu było zwiększenie możliwości uczniów do samodzielnego nabywania kompetencji oraz umiejętności współpracy w celu zwiększania wspólnego kapitału wiedzy i aktywności społecznej. Zgodnie z założeniami projektu, wybrana została szkoła z obszaru defaworyzowanego - Zespół Szkół Integracyjnych nr. 2 w Markach im. Prymasa Tysiąclecia, placówka borykająca się z wieloma problemami (4 na 6 klas gimnazjalnych to klasy integracyjne, w każdej klasie limit uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności jest wyczerpany). Z tych powodów przeprowadzenie zajęć wymagało starannego przygotowania pedagogów i trenerów, którzy prowadzących w szkole warsztaty. Jak przyznała dyrektor szkoły, Gimnazjum do tej pory nie realizowało żadnych projektów innowacyjnych i nisko ocenia szansę na pojawienie się takich w najbliższej przyszłości. Zdiagnozowano tu trudną dla szkół i uczniów sytuację, w której projekty prowadzone przez organizacje pozarządowe w szkołach omijają szkoły, które nie uczestniczyły w takich projektach wcześniej, co powoduje obawy co do skutecznego przeprowadzanie projektów i zmniejsza szanse uczniów i nauczycieli na zetknięcie się z innowacyjnymi metodami realizacji projektów edukacyjnych.

Celami szczegółowymi były:

1) poprawa kompetencji wyszukiwania i korzystania przez uczniów z materiałów edukacyjnych dostępnych w sieci; zwiększenie zaangażowania uczniów w proces edukacji poprzez przekazywanie im roli edukacji poza murami szkoły oraz możliwości ich twórczej partycypacji i samorealizacji.

2) zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie realizacji wspólnych projektów z uczniami za pomocą metod wspólnej pracy nad treścią Wiki; aktywizacja nauczycieli i metodyków do większej współpracy z uczniami w celu pogłębiania wiedzy o wspólnych potrzebach i umiejętnościach w celu wypracowywania skuteczniejszych metod nauczania i lepszych materiałów edukacyjnych; promocja wiedzy z zakresu prawa autorskiego, wyszukiwania i korzystania w sposób prawidłowy z legalnych materiałów edukacyjnych w sieci, promocja kultury społecznej współpracy w środowisku szkolnym opartej na zasadach uczciwości i wspólnym dobru.

III. Opis realizacji zadania

Otwarte Zasoby Edukacyjne (OZE) to publicznie dostępne materiały edukacyjne, opublikowane w Internecie z prawem do ich dalszego wykorzystywania, rozpowszechniania i przetwarzania. Możliwość swobodnego i zgodnego z prawem wykorzystywania takich materiałów, bez konieczności każdorazowego uzyskiwania na to zgody autorów jest zapewniona dzięki zastosowaniu „wolnych licencji”, które stanowią stosunkowo nowy, alternatywny wobec

restrykcyjnych zapisów prawa autorskiego (choć nie pozostający z nimi w sprzeczności) system licencjonowania utworów. Dzięki wolnym licencjom utwory mogą być swobodnie rozpowszechniane, przetwarzane, łączone ze sobą i adaptowane do potrzeb użytkowników. Główną i najczęściej podkreślaną zaletą stosowania wolnego licencjonowania do materiałów edukacyjnych jest znaczące zwiększenie ich dostępności oraz uelastycznienie procesu ich tworzenia i dostosowywania do różnych potrzeb nauczycieli i uczniów.

Wiki - nazwa specyficznych stron internetowych (Web 2.0), które można nie tylko oglądać, ale też tworzyć, edytować i zmieniać bezpośrednio za pomocą przeglądarki internetowej. Nazwą tą określa się również oprogramowanie umożliwiające wspólną pracę wielu użytkowników przy tworzeniu zawartości takich stron. Nazwa WikiWiki pochodzi od hawajskiego zwrotu wiki wiki, oznaczającego bardzo szybko. Nazwa Wiki powszechnie kojarzona jest z Wikipedią, internetową encyklopedią prowadzoną na tym oprogramowaniu. Wikipedia jest też przykładem największego projektu opartego na współpracy w Internecie. W podobny sposób, choć zamknięty do kilkunastu profesjonalnych autorów tworzone są Wolne Podręczniki.

W oparciu o dwa powyższe elementy projekt Spółdzielnia Wiedzy miał za zadanie pomóc uczniom i nauczycielom w zdobyciu kompetencji samodzielnej nauki opartej o współpracę, umiejętności poszukiwania i wykorzystywania

Najważniejszym działaniem podjętym w ramach projektu było **przeprowadzenie dwóch całodniowych szkoleń** w odstępie dwóch tygodni dla 5 klas w szkole integracyjnej - **Zespole Szkół nr 2 im. Prymasa Tysiąclecia** w Markach pod Warszawą. W szkoleniach udział wzięło 69 uczniów i 12 nauczycieli. Pozostałe działania projektowe polegały na dokładnym przygotowaniu metodologicznym do przeprowadzenia warsztatów oraz współpracy z uczniami i nauczycielami pomiędzy warsztatami oraz bezpośrednio po nich.

W trakcie planowania działań merytorycznych wraz z partnerem projektu Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno Społecznych i Szkoleń planowano najlepsze rozwiązania dla przewidywanych trudności w szkole. Ze względu na trudny i pilotażowy charakter projektu postanowiono wybrać trenerów i metodyków spoza grona Fundacji i partnera, ale o specjalnych kompetencjach, które określono jako konieczne do wykonania projektu.

Zadanie przeprowadzenia diagnozy problemów wychowawczych możliwych do rozwiązania za pomocą Otwartych Zasobów Edukacyjnych powierzono specjalistce od OZE, pedagogowi i wykładowczyni na Uniwersytecie Wrocławskim (Zakład Filozofii Społecznej i Politycznej Instytutu Filozofii) i współpracownicze Głosu Nauczyciela, Agnieszce Dziemanowicz - Bąk. Przeprowadzona przez nią diagnoza okazała się kluczowa dla planowania warsztatów oraz przygotowywania materiałów szkoleniowych dla nauczycieli.

Z racji na możliwe trudności zgłaszane przed warsztatami w szkole zespół trenerów wzbogacono o trenerkę z doświadczeniem w badaniach w szkole objętej projektem. Ustalono również, że w zajęciach konieczny będzie udział nauczycieli z zespołu szkół integracyjnych jako obserwatorów i asystentów.

Poza przeprowadzeniem diagnozy, przed warsztatami prowadzono przygotowania w postaci opracowania scenariuszy poszczególnych zajęć (lekcji i warsztatów) oraz materiałów instruktażowych dla uczniów i nauczycieli (wszystkie materiały dostępne są na stronie internetowej http://wiki.wolnepodreczniki.pl/Spoldzielnia_wiedzy).

Dla realizacji projektu konieczne było również dostosowanie platformy Wolne Podręczniki do potrzeb uczniów biorących udział w projekcie. Istniejąca strona została przeorganizowana w celu wygodniejszego rozdzielenia pracy uczniów od nauczycieli (zgodnie z celem nauczania kompetencji tworzenia i publikowania materiałów w sieci, ale w sposób krytyczny i świadomy ich różnego poziomu). Wolne Podręczniki, które dotąd były zasobem wysokiej jakości materiałów tworzonych przez nauczycieli, pracowników akademickich i metodyków pracujących w zespołach przedmiotowych. W ramach projektu wdrożony został nowy podział treści i architektury strony umożliwiające wygodną pracę zarówno dla uczniów chcących wykorzystać platformę, jak również dla nauczycieli, którzy chcieliby na niej publikować, ale poza istniejącymi dotąd podręcznikami. Na tak dostosowanej platformie były prowadzone warsztaty i publikowane prace uczestników.

W ramach pierwszego zaplanowanego szkolenia, które odbyło się 5 listopada 2010r., nauczyciele i uczniowie uczestniczyli w zajęciach z prawa autorskiego oraz w zaawansowanym kursie korzystania z zasobów internetowych do celów edukacyjnych. Nauczyciele przeszkoleni zostali również z metodyki tworzenia materiałów edukacyjnych oraz pracy z platformą Wiki (jest to rodzaj strony internetowej, którą można łatwo edytować bezpośrednio w przeglądarce bez żadnego dodatkowego oprogramowania. Efekty zmian są widoczne od razu po ich zapisaniu. Zmiany może wprowadzać wiele osób, dlatego serwisy Wiki najczęściej wykorzystuje się do wspólnej pracy przez sieć internetową). W ramach przeprowadzonych warsztatów uczniowie zapoznali się szczegółowo z kilkunastoma serwisami internetowymi udostępniającymi legalne i darmowe zasoby edukacyjne np. Flickr (fotografie), OpenStreetMap (mapy), Wikimedia Commons (multimedia), Jamendo (muzyka), OpenClipArt.org (grafiki wektorowe), OpenMusicArchive.org (muzyka dawna, klasyczna, folkowa, etniczna etc.), TED.com (wykłady znanych ludzi świata nauki i polityki), Wolnelektury.pl (szkolna biblioteka internetowa), CzytamySluchajac.pl (audiobooki lektur szkolnych przygotowywane również w formatach dla osób niewidomych i niedowidzących), Nasa.gov (amerykańska agencja kosmiczna), Telescopes in Education (projekt dla szkół i uczniów chcących obserwować niebo za pomocą prawdziwych teleskopów sterowanych zdalnie z dowolnego komputera) i wielu innych. Zaprezentowane serwisy służyły nie tylko do przedstawienia ciekawych opcji na alternatywne i samodzielne nauczanie lecz również jako podstawa do warsztatu o prawie autorskim. Jak diagnozuje to raport „Młodzi i media”, młodzież z jednej strony korzysta z dostępnych w internecie treści, często ucząc się nieświadomie nowych rzeczy, równocześnie jednak ma trudności z rozróżnianiem od siebie materiałów i niskiej jakości oraz materiałów dostępnych legalnie od tych naruszających prawa autorskie. OZE służyły w projekcie do przedstawienia pozytywnej alternatywy wobec częstej wśród młodzieży postawy, że jakość ani legalność nie ma aż takiego znaczenia.

Po szkoleniach przeprowadzonych podczas pierwszego dnia warsztatów, nauczyciele i uczniowie otrzymali konkretne zadania do wykonania na platformie Wiki. Na przygotowanie projektów przewidziane zostały dwa tygodnie. Podczas drugiej wizyty w szkole (19 listopada 2010 r.) trenerzy oraz autorzy Wolnych Podręczników omówili i ocenili stworzone materiały oraz wspólnie je udoskonalili. O sukcesie takiego modelu prowadzenia warsztatów świadczy to, że od pierwszego szkolenia strona internetowa projektu http://wiki.wolnepodreczniki.pl/Spoldzielnia_wiedzy odnotowała stały wzrost użytkowników. Przed drugim terminem warsztatów ruch na stronie zwiększył się o około 400 odsłon dziennie. W trakcie projektu przybyło również około 50 nowych zarejestrowanych użytkowników (zarówno uczniów jak i nauczycieli). Sami uczniowie opracowali około 20 wpisów, natomiast nauczyciele przygotowali 12 scenariuszy lekcji podczas warsztatów i kolejne 3 już wyłącznie online przy współpracy z trenerami. Do sukcesów należą też zaliczyć, że nauczyciele już po pierwszym spotkaniu sami znaleźli dodatkowe zastosowanie dla platformy Wiki oraz prezentowanej metody pracy projektowej. „Projekty edukacyjne” czyli roczne prace badawcze, popularyzatorskie i

informacyjne wprowadzone w tym roku do gimnazjów wymagają takiego właśnie podejścia do realizacji. Strona Wiki może być idealnym rozwiązaniem dla uczniów do dokumentowania i prezentowania przebiegu ich pracy, zaś dla nauczycieli rozwiązaniem problemów ze stałą ewaluacją i kontrolą pracy. Dzięki wygodnej dla obu stron metodzie współpracy online obie grupy mogą sprawniej realizować swoją pracę.

Po przeprowadzeniu warsztatów prace uczniów i nauczycieli zostały odpowiednio umieszczone na platformie wiki.wolnepodreczniki.pl - prace uczniów zostały poprawione, natomiast scenariusze lekcji trafiły do profesjonalnej redakcji oraz zostały opracowane graficznie i rozbudowane o ilustracje pochodzące z otwartych repozytoriów.

Uczniowie oraz nauczyciele otrzymali po 1 dniu warsztatów projekty do wykonania na platformie Wiki przed drugą wizytą w szkole. Z zadania wywiązało się ok. połowa uczniów oraz ¼ grupy nauczycieli. Uczniowie bardzo aktywnie podeszli do zadania, wykorzystując wiele z poznanych wcześniej zasobów. Podczas drugiej wizyty trenerzy razem z autorami Wolnych Podręczników wspólnie omawiali stworzone materiały. Prace domowe uczniów zostały sprawdzone i omówione podczas drugiego spotkania. Wspólnie wykonano również przykładową „idealną” pracę domową i omówiono najczęstsze błędy. Wszyscy, którzy wykonali pracę domową otrzymali pakiety Przewodników po Otwartych Zasobach Edukacyjnych oraz koszulki Fundacji. 6 najlepszych prac zostało nagrodzonych pendrivami lub edukacyjnymi robotami. Warto zaznaczyć, że w opinii dyrekcji uczniowie, którzy wykonali pracę najlepiej należeli do grupy trudniejszej, która raczej nigdy nie wykonuje prac domowych najlepiej i „nic wcześniej nie wygrała”.

Z obu spotkań mają powstać materiały tworzone przez uczniów i nauczycieli, szkolenia zostaną również udokumentowane w formie wolnych poradników na temat współpracy pomiędzy uczniami, nauczycielami a metodami.

Należy pamiętać, że organizacja kształcenia uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności jest poważnym wyzwaniem dla dyrektora szkoły, nauczycieli i rodziców dziecka. Jej skuteczność zależy od wielu czynników, w tym szczególnie przygotowania nauczycieli, atmosfery w szkole, zaangażowania rodziców. Jak podkreślają pedagodzy specjaliści, szczególnie ważnymi elementami sprzyjającymi efektywnemu nauczaniu w szkołach integracyjnych jest budowanie atmosfery współpracy między różnymi grupami, a nie tworzenia klimatu konkurencji, który sprzyja podkreślaniu różnic i słabości. Drugim istotnym elementem jest wspieranie nauczycieli w niezwykle trudnym zadaniu nauczania uczniów o bardzo różnych potrzebach. Ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim obowiązuje ta sama podstawa programowa, co uczniów z normą intelektualną. Realizuje on programy nauczania te same, które obowiązują w danym oddziale, jedynie odpowiednio dostosowane do jego indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych. Na oba problemy projekt zwraca uwagę od samego początku i podczas realizacji poświęcono im wiele uwagi (od przeprowadzonej analizy potrzeb do dostosowania warsztatów dla nauczycieli).

Projekt bezpośrednio skierowany był do uczniów i nauczycieli z obszarów defaworyzowanych, gdzie główny nacisk należy położyć na wyrównywanie szans dostępu do treści edukacyjnych i kulturalnych. Drugą grupą bezpośrednich odbiorców byli nauczyciele, którzy w ramach projektu zwiększali swoje kompetencje jako metodyków oraz spróbowali swoich sił w nowej formie współpracy ze swoimi uczniami w bardziej aktywnej roli. Trzecią grupą byli metodycy nauczania zaangażowani w otwarte projekty (Wolne Podręczniki, Wikipedia), którzy poprzez udział w projekcie mieli okazję sprawdzić praktyczne możliwości swoich materiałów dydaktycznych.

Zgodnie z założeniami w projekcie wzięli udział uczniowie z 5 klas wybranej szkoły, 12 nauczycieli oraz 15 pedagogów, autorów podręczników i materiałów edukacyjnych

współpracujących z Fundacją. Szczegółowa lista uczestników projektu znajduje się w załączniku numer 3. W szkole dzięki pomocy ze strony grona pedagogicznego oraz zaangażowania trenerów udało się zrealizować bogatszy program niż przewidywany.

Zrealizowane lekcje i warsztaty w szkole (dla uczniów):

- 4 godziny lekcyjne fizyki dla każdej klasy
- 4 godziny lekcyjne geografii dla każdej klasy
- 1 godzina lekcyjna języka polskiego dla każdej klasy
- 2 godziny lekcyjne o prawie autorskim w sieci oraz Otwartych Zasobach Edukacyjnych
- 2 godziny lekcyjne o pracy projektowej metodą Wiki.

Zrealizowane lekcje i warsztaty w szkole (dla nauczycieli):

- 2 godziny warsztatu z zakresu prawa autorskiego w edukacji oraz wykorzystywania Otwartych Zasobów Edukacyjnych w pracy
- 2 godziny warsztatu dot. Pracy projektowej metodą Wiki oraz publikacji treści na platformie Wiki.

Lista wytworzonych podczas projektu i opublikowanych materiałów:

1. Otwarte Zasoby Edukacyjne w szkole wychowawczy potencjał wykorzystania OZE w pracy z uczniami - analiza problemów wychowawczych i edukacyjnych współczesnej szkoły z perspektywy możliwego wykorzystania OZE oraz metod projektowych do ich rozwiązania.
2. Materiał instruktażowy dla uczniów z obsługi i publikacji na platformie Wiki oraz możliwości wykorzystania jej do prowadzenia własnych stron lub projektów.
3. Materiały instruktażowe dla nauczycieli z zakresu pracy na platformie Wiki oraz tworzenia scenariuszy lekcji online
4. Zmodyfikowana wersja dostępnego na wolnej licencji Przewodnika po Otwartych Zasobach Edukacyjnych (Koalicja Otwartej Edukacji 2010)
5. 15 opracowanych merytorycznie i graficznie scenariuszy lekcji z wykorzystaniem otwartych materiałów edukacyjnych
6. **Ewaluacja projektu**

Koordynator projektu: Kamil Śliwowski

8. Historia i Media

Projekt Historia i Media realizowany jest z funduszy programu "Patriotyzm Jutra".

Portal Historia i Media jako jedyny polski serwis poświęcony zagadnieniom nowych kierunków w nauce historycznej i akcentujący znaczenie nowych mediów w badaniu i edukacji o przeszłości w 2010 roku udostępnił polskim czytelnikom wartościowy zestaw informacji, przykładów, rozwiązań i danych związanych z tą tematyką. Redaktorem naczelnym serwisu jest Michał Wilkowski.

Dotacja z programu "Patriotyzm Jutra" pozwoliła nie tylko na utrzymanie istnienia portalu Historia i Media (historiaimedia.org), ale także na zwiększenie jego popularności i umocnienie pozycji wśród polskich historycznych serwisów internetowych.

W okresie trwania projektu (1 marca - 15 grudnia 2010 roku) serwis Historia i Media odwiedziło 88546 internautów (unikalni użytkownicy), generując 152650 odsłon (dane Google Analytics). W porównaniu z analogicznym okresem 2009 roku oznacza to wzrost o 14,16% (unikalni użytkownicy) i 16,78% (odsłony). O 24,21% zwiększył się średni czas, jaki użytkownicy przebywali na witrynie Historiaimedia.org.

Od 1 marca do 15 grudnia opublikowano - zgodnie z założeniem budżetu - 336 stron maszynopisu (zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami jednostką rozliczeniową jest strona maszynopisu liczona jako 1800 znaków drukarskich) artykułów redakcyjnych, których przygotowanie, redakcja i publikacja online finansowana była z grantu Muzeum Historii Polski. W tym samym czasie udało się dodatkowo przygotować 107,5 strony artykułów pozyskanych poza finansowaniem. Tym samym znacząco przekroczono założone wskaźniki wykonania zadania. Było to możliwe dzięki temu, że redakcji udało się pozyskać do publikacji nieodpłatnie od autorów prace naukowe, artykuły redakcyjne, redakcyjne opracowania informacji o konferencjach, krótkie prezentacje internetowych projektów historycznych. Łącznie w omawianym okresie opublikowano 443,5 strony materiałów redakcyjnych (nie licząc tłumaczeń), w tym 107,5 stron materiałów opublikowanych poza finansowaniem z grantu (stanowiących ponad 24 proc. łącznej liczby artykułów)

Zgodnie z założeniami budżetu w portalu Historia i Media opublikowano w omawianym okresie pięć tłumaczeń oryginalnych tekstów opublikowanych za granicą o łącznej objętości 36 stron maszynopisu.

W otwartym kursie historii digitalnej wzięło udział (formalnie zapisując się) 17 osób, dla których opublikowano trzyczęściowy sylabus dotyczący teoretycznych aspektów tego kierunku, test z kluczem odpowiedzi oraz trzy artykuły o praktycznym charakterze (internetowe narzędzia w pracy historyka, budowa stron instytucji pamięci na Facebooku, wykorzystanie Wordpressa do budowy bloga naukowego). Z uwagi na prośby uczestników co do przesunięcia terminu zakończenia kursu (i dyskusji nad przygotowanymi przez nich pracami zaliczeniowymi) ostatni etap kursu zostanie zrealizowany już w nowym roku (stad 6 a nie 7 zrealizowanych zajęć edukacyjnych). Ponieważ treść kursu jest wciąż dostępna online, każdy chętny może wziąć w nim udział w dowolnej chwili.

Liczba wysłanych newsletterów została dostosowana do liczby publikowanych tekstów i średnio każdego miesiąca wysyłany był jeden newsletter (wysłano ich łącznie 11). 15 grudnia - w

dzień zamknięcia projektu - newsletter serwisu Historia i Media otrzymywało 560 subskrybentów, w tym wielu naukowców z polskich instytucji naukowych i edukacyjnych (m.in. UMCS, UAM, uKW, UJ, UW, Politechniki Krakowskiej), pracowników instytucji pamięci i kultury (Muzeum Historii Żydów Polskich, Teatr NN Brama Grodzka w Lublinie, teatrów z Łodzi, Krakowa i Warszawy, muzeów, bibliotek), urzędników administracji samorządowej i przedstawicieli mediów (radio, prasa, portale internetowe).

Dobre kontakty z portalami historycznymi (głównie Histmag.org) oraz obecność HiM na konferencjach naukowych czy promocja w historycznej blogosferze pozwoliły osiągnąć pozytywny skutek promocyjny.

Dzięki dotacji z Muzeum Historii Polski portal Historiaimedia.org w 2010 roku nie tylko utrzymał swoją obecność w polskim Internecie, ale także zwiększył zasięg oddziaływania i skutecznie promował zainteresowanie nowymi kierunkami w nauce historycznej, szczególnie tymi związanymi z wykorzystywaniem potencjału narzędzi cyfrowych (digital history).

W serwisie Historia i Media w okresie od 1 marca do 15 grudnia 2010 opublikowano łącznie 174 artykuły, aktualności i tłumaczenia. 53 teksty z tej liczby przygotowano i opublikowano poza finansowaniem z grantu Muzeum Historii Polski.

W omawianym okresie przygotowano 5 tłumaczeń (36 stron maszynopisu). Ta liczba obejmuje dwa obszernie, niezwykle ważne i aktualne artykuły (14 i 15 stron) określające kierunki ewolucji historii digitalnej: przełomowy artykuł „The Pasts and Futures of Digital History” napisany w 1999 roku przez Edward L. Ayersa (założyciela VCDH - The Virginia Center for Digital History at The University of Virginia, pioniera cyfrowej humanistyki) oraz artykuł-case study z projektu Hurricane Digital Memory Bank „Why Collecting History Online is Web 1.5”, krytycznie kontestujący możliwości tzw. Web 2.0 w perspektywie społecznościowych projektów archiwalnych organizowanych online. Oba te artykuły - zupełnie nieznanne polskim czytelnikom - opisują kamienie milowe rozwoju idei historii digitalnej. Edward L. Ayers już pod koniec lat dziewięćdziesiątych pokazuje potencjał formatu cyfrowego i hipertekstu w rekonstrukcji tradycyjnego modelu narracji historycznej, autorzy analizy Hurricane Digital Memory Bank odrzucają najbardziej rozpowszechnione mity dotyczące Web 2.0 i pokazują, jak zmieniać się muszą działania historyczne w Internecie wobec jego nieustannej ewolucji.

We wszystkich przypadkach uzyskano pisemną autora na wykonanie tłumaczenia i jego publikację lub korzystaliśmy z możliwości, jakie udostępniają licencje Creative Commons.

* Od 1 marca do 15 grudnia serwis Historia i Media odwiedziło 88546 internautów (unikalni użytkownicy), generując 152650 odsłon (dane Google Analytics).

* W artykułach publikowanych na stronie HiM poruszano tematy związane m.in. z

- promocją historii w nowych mediach (np. Twitter do zastosowań naukowych, Warsztat: blogi naukowe dla opornych, Rekonstrukcje historyczne online: TwHistory),
- możliwością wykorzystania narzędzi cyfrowych do budowy innowacyjnych projektów historycznych (np. Isto Huvila o archiwum partycypacyjnym, Open Journal Systems (OJS) - cyfrowa infrastruktura czasopisma naukowego w internecie, RunCoCo: metodologie budowania społecznościowych kolekcji archiwalnych),
- problemem dostępu do dziedzictwa (także born digital) i rezultatów historycznych badań naukowych (np. Nowa Zelandia po raz kolejny archiwizuje swój internet, Archiwiści obywatelscy w archiwach amerykańskich, Lunar Legacy Project: kosmiczny wymiar dziedzictwa historycznego)

- problemem nowych kompetencji historyków (np. Jaka jest przyszłość naukowego CV?, Historyk na rynku pracy)
- problemem funkcjonowania instytucji pamięci w epoce nowych mediów oraz nowych wyzwaniach dla statusu nauki historycznej (np. Wikipedyści współpracują z British Museum, James MacDevitt o ontologii archiwum cyfrowego, O wiedzy i chaosie internetu (Dan Cohen na konferencji TED), Naukowa literatura historyczna w kryzysie?)
- nowymi trendami w historiografii (np. Krajobraz dźwiękowy a poznanie historyczne, James Bridle o nowej historiografii)
- problemami pamięci społecznej i nowymi formami upamiętniania (np. Alison Landsberg o pamięci protetycznej, Polacy i pamięć II wojny światowej, Hitler has become a cartoon of himself - an interview with Daniel Erk, Czy historia umarła i co z tego wynika?)
- promocją dziedzictwa: cykl Znalezione w polskich bibliotekach cyfrowych
- nowymi narzędziami wspomagającymi pracę naukową (np. Warsztat: Mendeley - organizator bibliografii i cytatów, Internetowe narzędzia w pracy historyka)
- promocją historycznych zasobów polskiego Internetu (np. Fotografie Powstania Warszawskiego, Kolekcja archiwalna „Solidarność” - Narodziny Ruchu).

Opublikowano dwa ebooki z wyborem artykułów z serwisu Historia i Media (Historia, nowe media i instytucje pamięci, Historia i Media (2): Nowe idee i trendy).

Materiały przygotowane dzięki dotacji z programu Patriotyzm Jutra zostały opublikowane na stronie Historia i Media w licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 PL. Dzięki temu mogą być one swobodnie kopiowane i rozpowszechniane, co wzmacnia efekt edukacyjny i zasięg projektu.

Dotacja Muzeum Historii Polski pozwoliła utrzymać obecność serwisu Historia i Media w polskim Internecie oraz umożliwiła umocnienie pozycji tego portalu wśród polskich serwisów historycznych. Kolejne działania, które podjęte zostaną już po formalnym zakończeniu programu Patriotyzm Jutra z 2010 roku, zmierzać będą do jeszcze większej profesjonalizacji serwisu i zwiększenia jego rozpoznawalności w środowisku naukowym.

10. Rymy Pętle Rytmy

Projekt zrealizowany z funduszy Fundacji Orange.

"Rymy Pętle Rytmy" to projekt edukacyjny składający się z trzech wzajemnie uzupełniających się komponentów:

1. cykl pilotażowy szkoleń z zakresu edukacji medialnej i wykorzystywania technologii informacyjnych na lekcjach języka polskiego przeprowadzonych w 2 klasach szkoły - partnera projektu;
2. otwarty, ogólnopolski konkurs na najlepszy remiks słowno - muzyczny dowolnego utworu z list lektur szkolnych;
3. przygotowanie 12 godzin nagrań otwartych, darmowych audiobooków utworów poetyckich i prozatorskich z list lektur szkolnych.

Celem projektu było podniesienie kompetencji uczniów w zakresie korzystania z mediów oraz nowoczesnych technologii w procesie nauczania języka polskiego. Uczniowie i nauczyciele poznają metody prowadzenia lekcji polskiego z wykorzystaniem komputerów, korzystania z oprogramowania do edycji dźwięku i korzystania z zasobów w internecie. Uczniowie spoza szkół partnerskich biorący udział w konkursie nauczyli się korzystać z pomocy na stronie internetowej oraz profesjonalnych nagrań utworów udostępnionych na stronach www.czytamysluchajac.pl.

Wszystkie trzy komponenty projektu zrealizowano zgodnie z założonym harmonogramem i budżetem. Na przeprowadzone działania składały się szkolenia w dwóch szkołach partnerskich, ogólnopolski konkurs na remiks słowno-muzyczny oraz nagranie 12h audiobooków. Uczniowie, po odbytych szkoleniach nie tylko byli w stanie stworzyć remiks, ale również efektywnie wykorzystywać wolne zasoby podczas nauki języka polskiego. Jednym z rezultatów prac przy projekcie są scenariusze lekcji multimedialnych nadane przez nauczycieli szkół partnerskich, gdzie były one też realizowane. Nauczyciele popierali tę metodę prowadzenia lekcji.

Działania przeprowadzono w następującej kolejności:

1. Przeprowadzenie szkoleń oraz podsumowanie projektu w szkołach partnerskich.

	młodzież i dzieci	dorośli
Aktywni uczestnicy (osoby uczestniczące w warsztatach, zajęciach, zaangażowane w realizację projektu):	54	11
Bierni uczestnicy (osoby, które spotkały się z projektem jako wizycie, goście realizowanych przedsięwzięć):	20	0

2. Rozstrzygnięcie konkursu na remiks.

Nadesłano 65 prac (w tym 12 spoza szkół biorących udział w projekcie).

28.04.2010 jury w składzie: Sokół, Radek Łukasiewicz, DJ 600V wyłoniło laureatów konkursu "Rymy Pętla Rytmy".

* 1 miejsce i nagroda w postaci Samplera MicroKorg przypadła Leszkowi Miętkiewiczowi za remix "Adam i Pani piją".

* 2 miejsce i nagroda w postaci karty muzycznej Steinberg c12 oraz Korg Nanopad przypada Pawłowi Janickiemu za remix "Świdryga Midryga".

* Wyróżnienia: Faustyna Grąkiewicz, Maciej Nowacki, Jakub Bryndal.

3. Zakup nagród oraz przyznanie ich autorom zwycięskich prac.

4. Wystawienie certyfikatów wszystkim uczestnikom szkolenia.

5. Publikacja audiobooków nagranych przez Jana Peszka (utwory Adama Asnyka, Bolesława Prusa, C. K. Norwida, Franciszka Karpińskiego, Ignacego Krasickiego, Jana Kochanowskiego i Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego) na stronach rymynetlerytmy.pl, czytamysluchajac.pl i wolnelektury.pl

W ramach odbytych szkoleń uczniowie poprzez nabycie kompetencji z zakresu produkcji audio rozszerzali swoją wiedzę z zakresu języka polskiego. Przygotowując zadany remiks musieli nie tylko na podstawie wielu utworów muzycznych wybrać odpowiednie i na ich podstawie stworzyć nowy, ale także odnieść się krytycznie do tekstów lektur i audiobooków dostępnych w Internecie, przesłuchać przynajmniej kilka, i spośród nich wybrać ten, z którego korzystali przy tworzeniu pracy. Wyniki ankiety ewaluacyjnej pokazują, że 25 z 33 ankietowanych osób korzystało z audiobooków podczas późniejszej nauki języka polskiego. Tak więc metody prezentacji nowego narzędzia pozyskiwania wiedzy, jakim są wirtualne biblioteki, bez wątpienia zaowocowały zwiększeniem wykorzystania innowacyjnych narzędzi edukacyjnych.

Współpraca z obiema objętymi projektem szkołami przebiegała bardzo sprawnie. Podczas trwania projektu byliśmy w stałym kontakcie. Trudności wynikały przede wszystkim z wad infrastruktury szkolnych sieci oraz ograniczeń, jakie posiadały pracownie. Konta na których pracowali uczniowie były zbyt małe, nie posiadały uprawnień zapisu plików na dysku. Dostęp do słuchawek dla uczniów był ograniczony. Rozwiązaniem mogłoby być stworzenie przenośnej (notebookowej) pracowni multimedialnej, która służyłaby przy różnych projektach.

Projekt "Rymy Pętla Rytmy" był prezentowany podczas dni otwartych Fundacji Nowoczesna Polska, gdzie został bardzo dobrze przyjęty. Krytyczna dyskusja przeprowadzona z uczestnikami dnia otwartego była okazją do ewaluacji założeń projektu: postawiono m.in. pytania o skuteczność takiej metody przyswajania wiedzy, rodzaj kompetencji kształtowanych w procesie tworzenia, właściwe miejsce technologii komunikacyjnych w procesie edukacyjnym, wreszcie próbowano diagnozować zalety i ograniczenia tych metod.

Projekt był promowany poprzez:

- Stworzenie strony www.rymynetlerytmy.pl
- Umieszczenie artykułów promujące projekt w takich serwisach jak www.hip-hop.pl, www.independent.pl, www.edukacja.wp.pl
- Prowadzenie profilu na facebook.pl.
- Promocja w szkołach partnerskich poprzez nauczycieli.

-Informowanie internautów na bieżąco o postępach „Rymów Pętli Rytmów” na stronie Fundacji www.nowoczesnapolska.org.pl

-Scenariusze lekcji multimedialnej - umieszczone na stronie projektu, później trafią do działu scenariuszy w portalu www.wolnepodreczniki.pl.

-Materiały instruktażowe do projektu - umieszczone na stronie Fundacji Nowoczesna Polska.

-Video instrukcje do programów MUTOOLS oraz AUDACITY - umieszczone w serwisie youtube.com jak również udostępniane na stronie projektu.

-Krótki film dokumentujący przebieg szkolenia w Łosicach - umieszczone w serwisie youtube.com jak również udostępniane na stronie projektu.

11. Wolne Podręczniki

Projekt Wolne Podręczniki realizowany jest od 2008 roku z funduszy Open Society Institute i CEE Trust.

Zespół wolontariuszy pracuje obecnie nad dwoma przedmiotami: fizyką (koordynowaną przez Jakuba Wagnera) i geografią (koordynowaną przez Michała Lisa). Do zespołów w ostatnim roku dołączyła redaktorka Ewa Okoujlar, która podjęła się redakcji obu podręczników. Pracę na projektami wizualnymi wersji drukowanych (i PDF) podręczników nadal prowadzi Kasia Bąk, graficzka z katowickiej ASP.

We wrześniu Wolne Podręczniki przyciągnęły uwagę mediów z racji na z roku na rok gorętszą dyskusję o cenie edukacji w Polsce, w tym podręczników. Zainteresowanie to przyczyniło się również do ciekawego eksperymentu, Wolne Podręczniki zabrali ze sobą adepci Szkoły Pod Żaglami. Mimo wypadku i przerwania rejsu, otrzymaliśmy od prowadzących istotne uwagi co do prowadzenia zajęć z Wolnych Podręczników. Podobnym celom służył projekt Spółdzielnia Wiedzy finansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, w którego realizacji brał udział zespół WP.

Zespołowi podręcznika do fizyki udało się również promować swoje prace między innymi na konferencji: Computer Based Learning in Science 2010 - CBLIS2010 (05.06.2010); Seminarium Pedagogiki Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. Jarosław Lipszyc wypowiadał się również na temat przyszłości podręczników w Educamp Krakowie we wrześniu i na Targach Książki Akademickiej w październiku 2010.

Zespół Fizyki osiągnął około 80% materiału z trzech lat kursu gimnazjalnego i przygotowuje się do ostatecznego zamknięcia materiału. Zespół geografii kończy pracy nad pierwszą klasą gimnazjum. O ile sprawnie postępują prace redakcyjne, prace merytoryczne napotykają problemy, co wynika również z zakończenia finansowania projektu w marcu 2010 i przejścia koordynatorów na pracę wolontariacką.

Strona Wolnych Podręczników została wyświetlona ponad 1,5 miliona razy od jego rozpoczęcia i ma blisko 4 000 unikalnych użytkowników dziennie, w 2010 roku jest to nadal tendencja rosnąca mimo braku promocji projektu.

1. III. Finanse

1. Zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

2. Wartość aktywów i zobowiązań Fundacji ujęta została w załączniku nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

3. W fundacji w roku 2010 zatrudnione były następujące osoby: Marta Kierepka, Jarosław Lipszyc, Aleksandra Sekuła, Claudia Snochowska-Gonzalez, Marta Niedziałkowska, Marzena Kostka-Zawadzka, Radosław Czajka, Maria Bailey, Magdalena Biernat, Agnieszka Wytrykowska

4. W Fundacji Nowoczesna Polska w okresie sprawozdawczym były przeprowadzona dwie kontrole prawidłowości wydatkowania funduszy.

* Kontrola przeprowadzona przez Senat RP przyznanej dotacji na realizację zadania "Lektury dla Polonii" zleconego umową nr 107 z dnia 23 kwietnia 2009 r. Zakres kontroli obejmował ocenę wykonania zadania pod względem merytorycznym i rzeczowym, prawidłowość udokumentowania wydatków poniesionych w związku z realizacją zleconego zadania oraz ocenę wykorzystania dotacji zgodnie z warunkami umowy. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

* Kontrola przeprowadzona przez Fundację Bankową im. Kronenberga przyznanej dotacji na realizację zadania „Wolne Lektury - szkolna biblioteka internetowa nowej generacji” zleconego umową dofinansowania nr WN/12/5/2009 zawartą w dniu 25 czerwca 2009 r. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Fundacja w okresie sprawozdawczym złożyła deklaracje podatkowe PIT 4 oraz DRA ZUS

6. Fundacja otrzymała zwolnienie z Urzędu Skarbowego ze składania deklaracji CIT 2